

**UCHWAŁA NR LI/314/2023
RADY POWIATU W KLUCZBORKU**

z dnia 30 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Kluczborskim na lata 2023-2030**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 oraz art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) w związku z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268, z późn. zm.) Rada Powiatu w Kluczborku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kluczborskim na lata 2023-2030 opracowaną po konsultacjach z gminami Powiatu Kluczborskiego, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kluczborku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu w Kluczborku

Andrzej Olech

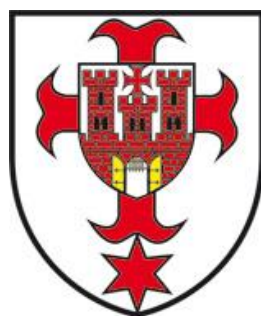
Załącznik do uchwały Nr LI/314/2023
Rady Powiatu w Kluczborku
z dnia 30 marca 2023 r.

Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych

Powiatu Kluczborskiego

na lata 2023-2030

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	7
1. PODSTAWY PRAWNE.....	7
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	8
II. ANALIZA I DIAGNOZA.....	16
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU	16
2. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	17
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	17
4. SYTUACJA GOSPODARCZA	19
5. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	21
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	22
7. EDUKACJA	23
8. KULTURA.....	24
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	26
10. OCHRONA ZDROWIA.....	28
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
12. POMOC SPOŁECZNA I PIECZA ZASTĘPCZA	31
12.1. POMOC SPOŁECZNA W GMINACH.....	31
12.2. POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE.....	34
13. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	40
14. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	46
15. SEKTOR POZARZĄDOWY	48
16. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	48
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	52
18. ANALIZA SWOT	56
19. PODSUMOWANIE	61
III. PROJEKTOWANE CELE I DZIAŁANIA	64
1. WIZJA I MISJA.....	64
2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	65
3. PROGNOZA ZMIAN	81
4. RAMY FINANSOWE.....	82
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	83
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	84
7. PROGRAMY I PROJEKTY	85
IV. UWAGI KOŃCOWE	86
SPIS TABEL I WYKRESÓW	87

WSTĘP

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczególnym, gdyż zawiera założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, ale też bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego został przygotowany na lata 2023-2030. Sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w skład powiatu i prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego w sensie merytorycznym uwzględnia założenia odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy powiatu oraz eksperci.

Koordinowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030 powierzono Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku. Zadaniem zespołu, który współpracował z Dyrektorem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Powiatu Kluczborskiego do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronach internetowych Starostwa Powiatowego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku informację o przystąpieniu Samorządu Powiatu do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W komunikacie zwrócono się z prośbą do mieszkańców powiatu o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”, zapraszając zarazem mieszkańców do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych powiatu oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który

udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Projekt dokumentu Strategii został poddany konsultacjom społecznym poprzez umieszczenie na stronie internetowej pcprkluczbork.pl/aktualności.

Opracowanie składa się z trzech zasadniczych części: wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej. **Część wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. **Część analityczno-diagnostyczna** zawiera informacje ogólne dotyczące powiatu oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających na terenie powiatu bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (**SWOT**), a także analizie ankiet skierowanych do reprezentantów środowiska lokalnego. **Część programowa** zawiera założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej zostały przedstawione ramy finansowe strategii, zawarta została prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu, prowadzenia monitoringu jego realizacji i ewaluacji. Dla oceny stopnia wdrożenia założeń programowych dokumentu został przygotowany **zestaw wskaźników realizacji celów strategii**.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego pozwala na racjonalizację polityki społecznej na terenie powiatu, a nadto umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację zamierzeń ze sfery społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w powiecie. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę. W sumie do analizy przedłożono 73 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 82% kobiet i 18% mężczyzn. Większość respondentów jako miejsce zamieszkania podała miasto (58%), pozostali – wieś (42%), przy czym 83% badanych na terenie powiatu mieszka od urodzenia. Dominujące grupy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (34,2%) oraz 26-35 lat (31,5% uczestników). Mniej respondentów było w wieku 46-55 lat (19,4%) i w wieku

56-65 lat (9,5%). Nielicznie reprezentowana była grupa wiekowa 20-25 lat oraz respondenci powyżej 65 lat (po 2,7%), a osoby poniżej 20. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu.

Jeśli chodzi o poziom i rodzaj wykształcenia, to najliczniejsza była ta grupa uczestników badania, która zadeklarowała posiadanie wyższego wykształcenia (blisko 62%). Ponad 28% respondentów miało wykształcenie średnie, blisko 7% zasadnicze zawodowe, a 2,7% badanych nie ujawniło swojego wykształcenia. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w powiecie	wykształcenie
73	kobiety (82%)	20-25 lat (2,7%)	od urodzenia (83,3%)	wyższe (61,6%)
		26-35 lat (31,5%)		średnie (28,9%)
		36-45 lat (34,2%)	od 5 do 10 lat (4,2%)	zasadnicze zawodowe (6,8%)
	46-55 lat (19,4%)	od 11-36 lat (12,5%)		
	56-65 lat (9,5%)			
	pow. 65 lat (2,7%)		brak deklaracji (2,7%)	

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców powiatu na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 72 arkusze wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 82% kobiet i 18% mężczyzn. Jeśli chodzi o miejsce zamieszkania to 55,5% badanych zadeklarowało, że mieszka w mieście, a 45,5% na wsi. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 lat (ponad 34%), a kolejne grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (blisko 32%) oraz 46-55 lat (ponad 19%). Nielicznie reprezentowane były grupy w wieku 56-65 lat (11%) oraz 20-25 lat (2,7%). Osoby poniżej 20. roku życia oraz osoby powyżej 65 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w powiecie	wykształcenie
72	kobiety (83%)	20-25 lat (2,7%)	od urodzenia (83%)	wyższe (59%)
		26-35 lat (31,9%)		średnie (26,3%)
	mężczyźni (17%)	36-45 lat (34,7%)	od 5 do 36 lat (17%)	zasadnicze zawodowe (5,5%)
		46-55 lat (19,7%)		brak deklaracji (9,2%)
		56-65 lat (11%)		

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje „opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim i regionalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład”

z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej,

bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-

gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety: Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmocnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmocnienia uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego OPOLSKIE 2030

Wizja rozwoju: Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnego łączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji.

- Opolskie unikalne – to region wyjątkowy, nie tylko ze względu na swoją „kompaktowość”, ale przede wszystkim ze względu na inteligentne wykorzystanie położenia, walorów przyrodniczych, wielokulturowości i wyjątkowej współpracy.
- Opolskie uniwersalne – to region wielofunkcyjny i jednocześnie włączający się aktywnie w światowe trendy rozwojowe.
- Opolskie dynamiczne i w równowadze – oznacza spełnienie różnorodnych oczekiwań mieszkańców oraz wieloaspektową politykę rozwoju. Dynamika nie ogranicza się tylko do ośrodków wzrostu, innowacji czy inwestycji. Należy ją również dostrzegać w aktywnościach społecznych. Równowaga przejawia się w rozwiniętej ofercie pracy i usług społecznych, w harmonii między życiem rodzinnym i zawodowym, jak i w możliwości spędzania wolnego czasu.
- Opolskie nowoczesne i tradycyjne – to region włączony w globalne sieci współpracy gospodarczej i naukowej dzięki najlepszej infrastrukturze

komunikacyjnej i wysokiemu kapitałowi ludzkiemu, a jednocześnie region kultywujący historyczne fundamenty rozwoju. Tradycja przejawiająca się w śląskiej pracowitości, solidności, dbałości o ład i porządek, a także w różnych formach aktywności gospodarczej i społecznej będzie ważnym elementem wzmacniania wspólnoty. Nowoczesność przejawia się również w symbiotycznym połączeniu funkcjonowania i rozwoju obszarów miejskich z wiejskimi.

- Opolskie otwarte i zintegrowane – oznacza wykorzystanie potencjałów wynikających z wielokulturowości oraz rozwój interkulturowości w regionie. Otwartość osiągnięta jest dzięki nowoczesnej edukacji oraz kształtowaniu umiejętności radzenia sobie w zmieniających się uwarunkowaniach cywilizacyjnych, a także postaw obywatelskich. Region otwarty to również region dostępny komunikacyjnie. Integracja zaś, w tym przypadku, oznacza wysoką wewnętrzną dostępność do różnego rodzaju usług publicznych.

CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGII OPOLSKIE 2030

- Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę
- Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi
- Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

- trwałe więzi społeczne
- wykwalifikowani mieszkańcy
- rozwinięte i dostępne usługi
- bezpieczny region
- opolskie zeroemisyjne
- przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe
- gospodarka otwarta na współpracę
- silne branże
- region dostępny komunikacyjnie
- ceniona marka regionu.

Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025

Głównym celem Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej jest wspieranie działań i rozwój instytucji służących zabezpieczeniu podstawowych potrzeb mieszkańców województwa opolskiego, a także integracja społeczeństwa regionu poprzez wzmocnienie aktywności mieszkańców i współdziałanie instytucji publicznych, komercyjnych oraz organizacji pozarządowych. Cel ten jest zgodny z założeniami polityki państwa w obszarze zagadnień społecznych, a także odpowiada priorytetom Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego. Analiza części diagnostycznej, w tym analiza słabych i mocnych stron sytuacji społeczno-ekonomicznej, a także regionalnych wyzwań i szans województwa opolskiego, pozwoliły na określenie niżej przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych:

Cel strategiczny 1. Bezpieczna i aktywna rodzina

Cele operacyjne:

- 1.1. Wzmocnienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodzin.
- 1.2. Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.
- 1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego rodzin.

Cel strategiczny 2. Opolski model wsparcia i aktywizacji seniorów

Cele operacyjne:

- 2.1. Rozwój usług senioralnych.
- 2.2. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym – aktywny udział w działaniach instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, wolontariacie.
- 2.3. Zwiększenie świadomości społecznej i zmiana postaw wobec problemów starości i starzenia się.

Cel strategiczny 3. Opolskie bez barier

Cele operacyjne:

- 3.1. Ograniczenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród niepełnosprawnych mieszkańców województwa.
- 3.2. Zwiększenie udziału sektora ekonomii społecznej oraz innych organizacji pozarządowych w realizacji zadań reintegracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 3.3. Zmiana postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, sprzyjająca integracji społecznej.

Cel strategiczny 4. Włączenie społeczne

Cele operacyjne:

- 4.1 Rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej.
- 4.2. Partnerstwo i współpraca na rzecz włączenia społecznego.
- 4.3. Usprawnienie koordynacji działań na rzecz włączenia społecznego.

Cel strategiczny 5. Ekonomia społeczna drogą do integracji regionalnej

Cele operacyjne:

- 5.1. Promocja ekonomii społecznej w regionie.
- 5.2. Rozwój systemu wsparcia ekonomii społecznej.
- 5.3. Rozwój partnerstwa i otoczenia na rzecz ekonomii społecznej.

II. ANALIZA I DIAGNOZA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU

Powiat kluczborski położony jest na Nizinie Śląskiej w północnej części województwa opolskiego nad rzeką Stobrawą, od północy graniczy z województwem wielkopolskim (powiat kępiński) i łódzkim (powiat wieruszowski), pozostałe sąsiednie powiaty to: namysłowski, opolski i oleski. Stolicą powiatu i siedzibą władz jest miasto Kluczbork. Powierzchnia powiatu wynosi 852 km², a jego strukturę administracyjną tworzą cztery gminy: Kluczbork, Wołczyn, Byczyna i Lasowice Wielkie – trzy pierwsze to gminy miejsko-wiejskie, czwarta to gmina wiejska. Na terenie powiatu zamieszkuje obecnie około 61 tysięcy osób, z czego ponad 52% mieszka w miastach. Dane szczegółowe dotyczące struktury administracyjnej powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Podział administracyjny powiatu na koniec 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	rodzaj jednostki	powierzchnia (w km ²)
1.	Byczyna	gm. miejsko-wiejska	183
2	Kluczbork	gm. miejsko-wiejska	217
3.	Wołczyn	gm. miejsko-wiejska	241
4.	Lasowice Wielkie	gm. wiejska	211

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Atuty powiatu kluczborskiego ujawnione w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców, związane są z położeniem geograficznym: niedaleko stolicy regionu Opola oraz Wrocławia. Wypowiadający się w badaniu ankietowym chwalili efektywne zarządzanie powiatem, gdzie z pożytkiem dla mieszkańców rozwija się sfera ekonomiczna, przemysł, szkolnictwo. Zauważalna jest dbałość o estetykę wizerunku przestrzeni publicznej oraz bezpieczeństwo mieszkańców.

Powiat kluczborski to również obszar charakteryzujący się bogactwem przyrody i pięknem krajobrazu, co z dumą podkreślają jego mieszkańcy. Odpowiednio zagospodarowany może przyczynić się do rozwoju turystyki i promocji regionu.

Mieszkańcy uczestniczący w badaniu ankietowym raczej pozytywnie postrzegają komunikację między władzami samorządowymi a społeczeństwem (34% ocen dostatecznych i 12% dobrych), chociaż 26% ankietowanych wspomnianą

komunikację ocenia negatywnie, a 27% nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii. Większość respondentów jest zadowolona z faktu bycia mieszkańcem powiatu kluczborskiego (48% badanych poziom tego zadowolenia ocenia dostatecznie, a 21% dobrze), odmienne odczucie wyraża 19% ankietowanych, a 12% nie rozstrzyga tej kwestii.

Uczestnicy ankiety dostrzegają także występujące w różnych obszarach sfery społecznej niekorzystne zjawiska i problemy rzutujące na jakość życia i ograniczające w istotny sposób możliwości rozwojowe powiatu. Te wypowiedzi respondentów zostały szczegółowo omówione w dalszej części niniejszego dokumentu dotyczącej problemów społecznych w opinii środowiska lokalnego.

2. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Powiat kluczborski jest regionem dobrze skomunikowanym, zarówno jeśli chodzi o połączenia wewnętrzne, jak i dalsze zewnętrzne. Na jego terytorium krzyżują się szlaki kołowe dróg krajowych nr 11 Gliwice – Poznań oraz nr 45 Opole – Łódź, co w efekcie sprzyja rozwojowi komunikacji osobowej, a tym samym transportowej, zarówno w głąb kraju, jak i poza jego granice (Niemcy i Czechy). Miasto Kluczbork to również ważny węzeł kolejowy z liniami łączącymi: Katowice – Wrocław, Katowice – Poznań oraz kierunkami: Częstochowa i Opole. Na terenie powiatu znajduje się 13 czynnych stacji i przystanków kolejowych.

Długość sieci dróg publicznych w powiecie wynosi 673,663 km, w tym 382,472 km dróg powiatowych. Najsłabiej rozwinięta infrastruktura drogowa jest na terenie gminy Kluczbork. Usługi transportowe w zakresie przewozów regularnych świadczy na terenie powiatu Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o. o.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2021 roku powiat kluczborski liczył 61 135 mieszkańców, z czego 51,6% stanowiły kobiety, których było 31 574. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 82 osoby na km². Dane szczegółowe dotyczące populacji powiatu i gmin wchodzących w jego skład zawarto w poniższych tabelach.

Tabela 4. Ludność w poszczególnych gminach powiatu na koniec 2021 roku

Ip.	nazwa jednostki	liczba ludności	gęstość zaludnienia (liczba osób na km ²)
1.	Byczyna (gmina miejsko-wiejska)	8 758	52
2.	Kluczbork (gmina miejsko-wiejska)	33 356	167
3.	Wołczyn (gmina miejsko-wiejska)	12 479	57
4.	Lasowice Wielkie (gmina wiejska)	6 542	33

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 5. Struktura wiekowa ludności poszczególnych gmin powiatu w 2021 r.

Ip.	nazwa jednostki	liczba mieszkańców według wieku		
		przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
1.	Byczyna (gmina miejsko-wiejska)	1 540	5 200	2 018
2.	Kluczbork (gmina miejsko-wiejska)	5 177	19 717	8 462
3.	Wołczyn (gmina miejsko-wiejska)	2 098	7 572	2 809
4.	Lasowice Wielkie (gmina wiejska)	1 043	3 979	1 520
	ogółem	9 858	36 468	14 809

Dane Starostwa Powiatowego w Kluczborku.

Jeśli chodzi o udział poszczególnych grup wiekowych w populacji powiatu, to istotny wzrost nastąpił jedynie w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym. Proces odnotowany w tej grupie wiekowej zdaje się potwierdzać tendencję krajową, jaką jest starzenie się społeczeństwa. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Struktura wiekowa ludności powiatu w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	9 897	9 932	9 858
liczba osób w wieku produkcyjnym	39 290	37 479	36 468
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	13 770	14 689	14 809
ogółem	62 957	62 100	61 135

Dane Starostwa Powiatowego w Kluczborku i Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na sytuację demograficzną w powiecie miały m.in. takie wskaźniki, jak przyrost naturalny oraz migracja odbywająca się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Ruch naturalny ludności powiatu w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
współczynnik urodzeń	8,63	8,11	6,39
współczynnik zgonów	10,86	12,97	13,96

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 8. Ruch migracyjny ludności powiatu w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba zameldowanych osób spoza powiatu	272	243	265
w tym z zagranicy	18	30	16
liczba osób wymeldowanych poza powiat	498	418	434
w tym za granicę	27	24	54
saldo migracji ogółem	-226	-175	-169

Dane Starostwa Powiatowego w Kluczborku.

W latach 2019-2021 współczynnik urodzeń był niższy niż zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Jeśli chodzi o ruch migracyjny w powiecie, to w analizowanym okresie saldo migracji było niekorzystne.

4. SYTUACJA GOSPODARCZA

Powiat kluczborski ma charakter rolniczo-przemysłowy wynikający z jego tradycji i historii. Ukształtowanie terenu w przeważającej części jest nizinne, co umożliwiło rozwój rolnictwa. Większość gleb należy do typów: pseudobielicowego, brunatnego, czarnych ziem, mad oraz gleb organicznych. Ogólny wskaźnik bonitacyjny warunków powietrzno-wodnych dla gleb gminy jest wysoki i kwalifikuje stosunki powietrzno-wodne jako korzystne dla produkcji rolniczej. Powierzchnia powiatu wynosi 85 191 ha, z czego 63,7% stanowią użytki rolne, znaczącą część powiatu zajmują grunty rolne – 52,1%.

Pozycja rolnictwa w rozwoju powiatu kluczborskiego koresponduje z uwarunkowaniami panującymi w tym zakresie w całym województwie opolskim. Jak wskazuje Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. potencjał rolnictwa województwa opolskiego w skali kraju oraz duże znaczenie tego działu w strukturze

gospodarki regionu, skłania do traktowania tej dziedziny jako istotnej i trwałej składowej polityki regionalnej. Dogodne ukształtowanie terenu, warunki klimatyczne, dobra jakość gleb oraz kultura rolna istotnie wpływają na wysoką produktywność rolniczą: pod względem plonów zbóż, rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych opolskie przoduje w skali kraju. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów na terenie powiatu.

Tabela 9. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

zakres danych	powierzchnia (ha)
użytki rolne ogółem	54 480
w tym grunty orne	44 483
lasy i grunty leśne	26 187
pozostałe grunty i nieużytki	4 516

Dane Starostwa Powiatowego w Kluczborku.

Poniżej przedstawiono wybrane inwestycje zrealizowane na terenie powiatu w okresie 2019-2021.

Rok 2019

- Realizacja zadania pn. „Realizacja strategii niskoemisyjnych na obszarze Subregionu Północnego Województwa Opolskiego – wdrożenie Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej wraz z dostawą elektronicznych tablic kierunkowych”, wartość: 284 849,55 zł.
- Wyposażenie karetki pogotowia ratunkowego w defibrylator, wartość: 59 949,20 zł.
- Opracowanie i wdrożenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów, rejestru korespondencji oraz elektronicznego biura obywatela – platformy e usług publicznych, wartość: 466 450,00 zł.

Rok 2020

- Remont drogi powiatowej nr 2295 O w Wołczynie na odcinku długości 441,07 km, wartość: 818 631,22 zł.
- Realizacja zadania pn. „Zakup i dostawa laptopów do szkół w ramach realizacji projektu pn. Zdalna szkoła”, 25 sztuk laptopów z oprogramowaniem Dell Vostro 3590, wartość: 84 070,50 zł.

Rok 2021

- Termomodernizacja budynków 3 placówek oświatowych gminy Kluczbork i powiatu kluczborskiego, wartość: 1 164 966,49 zł.
- Strzelnica na terenie powiatu, wartość: 187 550,00 zł.

W powiecie kluczborskim w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 6 515 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 4 771 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 338 nowych podmiotów, a 180 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie najwięcej (352) jest tych stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (6 291) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników. 3,2% (207) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 25,3% (1 649) podmiotów, a 71,5% (4 659) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie kluczborskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24,9%) oraz Budownictwo (19,3%).

5. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku można stwierdzić, iż w latach 2019-2021 spadała liczba osób bezrobotnych w powiecie kluczborskim. Zmniejszała się w tym okresie także liczba bezrobotnych kobiet na terenie powiatu, zaś udział kobiet w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy w analizowanym okresie ulegał wahaniom. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Bezrobotni w powiecie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba bezrobotnych w powiecie	2 575	2 409	2 031
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,5%	6,6%	5,5%
liczba bezrobotnych kobiet w powiecie	1 366	1 214	1 081

udział kobiet w liczbie bezrobotnych	53,0%	50,3%	53,2%
--------------------------------------	-------	-------	-------

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2019-2021 w powiecie kluczborskim, województwie opolskim i w kraju.

Tabela 11. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
stopa bezrobocia w powiecie kluczborskim	7,2%	8,1%	7,8%
stopa bezrobocia w województwie opolskim	6,3 %	7,9%	8,5%
stopa bezrobocia w kraju	5.8%	5,2%	6,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na podstawie powyżej przytoczonych danych można stwierdzić, iż powiat kluczborski charakteryzował się w latach 2019 i 2020 wyższą niż w województwie opolskim stopą bezrobocia. Wskaźnik ten zaś zarówno w odniesieniu do województwa, jak i do powiatu, był w rozpatrywanym okresie wyższy niż stopa bezrobocia zanotowana w kraju.

Według danych nadesłanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku, w 2021 roku wśród ogółu bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu kluczborskiego 1 320 osób znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym 831 kobiet), 369 osób było w wieku do 30 lat (w tym 263 kobiety), 111 osób było niepełnosprawnych (w tym 65 kobiet), 373 osoby posiadały co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat (w tym 343 kobiety), a 930 osób (w tym 622 kobiety) było bezrobotnych długotrwale.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Główny Urząd Statystyczny podaje, iż w 2020 roku w powiecie kluczborskim oddano do użytku 112 mieszkań. Na każdych 1 000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,72 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa opolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie kluczborskim to 23 270 nieruchomości. Na każdych 1 000 mieszkańców przypada zatem 358 mieszkań. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie kluczborskim to 5,20 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa opolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia

użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w powiecie kluczborskim to 133,50 m²; znacznie więcej od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa opolskiego oraz znacznie więcej od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

7. EDUKACJA

Na terenie powiatu kluczborskiego w roku szkolnym 2020/2021 funkcjonowało 6 żłobków, 26 placówek wychowania przedszkolnego (w tym 1 prowadzona przez powiat), 17 szkół podstawowych (1 prowadzona przez powiat) i 13 szkół ponadpodstawowych (w tym 7 szkół dla młodzieży prowadzonych przez powiat). Sieć szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez powiat kluczborski tworzą: Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Adama Mickiewicza w Kluczborku (w skład którego wchodzi I LO i I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych), Zespół Szkół nr 1 w Kluczborku (Technikum Nr 3, Branżowa Szkoła I stopnia Nr 1, Szkoła Policealna Nr 3 dla Dorosłych), Zespół Szkół nr 2 – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku (Technikum Nr 2, Branżowa Szkoła I stopnia Nr 2, Szkoła Policealna Nr 2 dla Dorosłych, II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych), Zespół Szkół Licealno-Technicznych w Kluczborku (II Liceum Ogólnokształcące, Technikum Nr 1), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Kluczborku (Przedszkole Specjalne Nr 9, Szkoła Podstawowa Nr 6 specjalna, Szkoła Branżowa I stopnia specjalna oraz Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy), Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kluczborku, Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku, Centrum Kształcenia Zawodowego w Kluczborku. Dane dotyczące placówek wychowawczych i oświatowych funkcjonujących w powiecie przedstawia poniższa tabela.

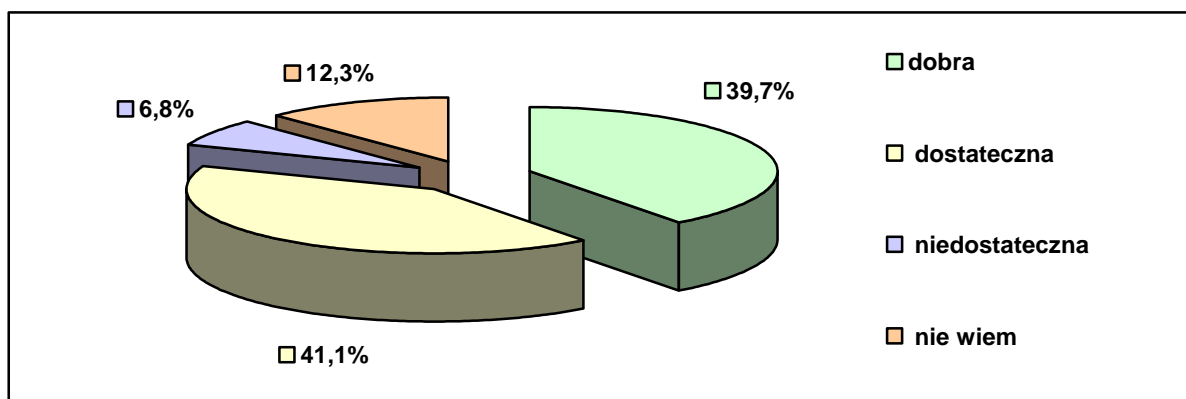
Tabela 12. Placówki wychowawcze i oświatowe na terenie powiatu.

typ placówki	liczba	liczba dzieci/ uczniów	liczba pracowników
żłobek lub klub dziecięcy	6	200	27
placówki wychowania przedszkolnego	26	1 898	204
szkoły podstawowe	17	3 699	530
szkoły ponadpodstawowe	13	3 193	329

Dane Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców powiatu na temat oferty edukacyjnej szkół z terenu powiatu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jaka jest według Pani/Pana jakość i adekwatność do potrzeb oferty edukacyjnej szkół w powiecie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta edukacyjna została dobrze oceniona przez blisko 40% ankietowanych, za dostateczną uznało ją 41,1% respondentów, opinię negatywną wyraziło prawie 7% badanych przy ok. 12% odpowiedziach, które nie wyrażały określonego zdania w tej kwestii.

8. KULTURA

Główną instytucją kultury w powiecie jest Centrum Kultury w Kluczborku; realizuje ono zadania w obszarze edukacji kulturalnej, tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury i sztuki, zarówno regionalnej, jak i narodowej poprzez zachęcanie do współtworzenia oraz uczestnictwa w kulturze. Zadania, jakie stoją przed CKK to m.in.: wychowanie poprzez sztukę, tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, gromadzenie, tworzenie i udostępnianie dóbr kultury. W zakresie działania Centrum Kultury w Kluczborku leży organizacja i realizacja koncertów, spektakli, przeglądów, festiwali oraz innych wydarzeń kulturalnych, konkursów o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym; stwarzanie warunków do funkcjonowania oraz prowadzenie amatorskich ruchów artystycznych oraz zapewnienie im odpowiednich warunków lokalowych i wykwalifikowanej kadry instruktorskiej.

Istotną placówką kultury jest Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna. Obecnie w jej skład wchodzi biblioteka stopnia podstawowego (Wypożyczalnia i Czytelnia, Oddział dla Dzieci i Młodzieży) oraz sześć filii bibliotecznych: Filia Nr 3 w Kluczborku i filie na terenie gminy Kluczbork (Bąków, Bogacica, Borkowice, Kuniów, Ligota Górna). Misją Biblioteki jest rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych mieszkańców z wykorzystaniem zbiorów książkowych i nieksiążkowych, stosownie do wymagań różnych grup społecznych. Równie ważne jest przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu, wspieranie integracji społeczności lokalnej, budowanie pozytywnego wizerunku Biblioteki oraz ochrona i promowanie dorobku kulturowego regionu. Biblioteka organizuje lekcje biblioteczne i zajęcia edukacyjne, wykłady, prelekcje, spotkania autorskie, wystawy. Twórcy lokalni mają możliwość prezentowania swojej twórczości szerokiemu gronu odbiorców. Od 2007 roku w bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki. Placówka włącza się w ogólnopolskie akcje i programy promujące czytelnictwo.. Biblioteka współpracuje z instytucjami i organizacjami, szkołami, przedszkolami, bibliotekami, stowarzyszeniami, radami sołectw, firmami i prasą lokalną.

Ważnym punktem na kulturalnej mapie powiatu jest Muzeum im. Ks. Jana Dzierżona w Kluczborku. Placówka zajmuje się gromadzeniem pamiątek dotyczących ziemi kluczborskiej oraz przedmiotów związanych z pszczelarstwem – zgodnie z działalnością patrona muzeum uważanego za twórcę nowoczesnego pszczelarstwa. Główna wystawa prezentuje dzieje pszczelarstwa oraz ekspozycję uli z różnych epok, w tym uli figuralnych.

W Kluczborku działa też kino, które jest instytucją samorządową, ceny biletów określone są przez Burmistrza Miasta Kluczborka. Od 2018 r. kino stanowi odrębną jednostkę budżetową pod nazwą Centrum Aktywności Lokalnej. Od roku 2021 jest instytucją kultury.

Na terenach wiejskich, funkcję centrów kultury pełnią świetlice wiejskie; jest ich w powiecie ponad 30. Są to miejsca przeznaczone do spędzania wolnego czasu, rozwijania zainteresowań, organizowania zajęć dla dzieci i młodzieży, czy zebrań mieszkańców. Działalność świetlic wiejskich służy poprawie warunków życia mieszkańców sołectw i przyczynia się do integracji lokalnej społeczności

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Zadania w zakresie koordynacji, organizowania i upowszechniania imprez i wydarzeń sportowych na terenie powiatu realizuje Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kluczborku. Ośrodek ma także za zadanie dbać o rozwój turystyki w regionie, promować aktywność fizyczną oraz tworzyć warunki do rozwoju sportu.

Obserwuje się coraz większe zainteresowanie uprawianiem sportu oraz szeroko pojętej aktywnej rekreacji, a infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz warunki przyrodnicze regionu stwarzają możliwości do aktywnego spędzania czasu. W powiecie działa wiele organizacji pozarządowych, klubów sportowych, w tym 30 uczniowskich klubów sportowych.

Na terenie powiatu znajduje się różnorodna infrastruktura sportowa i rekreacyjna, najważniejsze obiekty to:

1. Kryta pływalnia z miejscem do nauki pływania oraz dwiema saunami
2. Hala widowiskowo-sportowa na ok. 500 miejsc siedzących
3. Kompleks boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym
4. 9 boisk trawiastych należących do Ludowych Zespołów Sportowych
5. Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie: basen, boiska do piłki siatkowej, siatkówki plażowej, koszykówki; kort, zalew na rzece Stobrawa ze sprzętem pływającym, plac zabaw, park linowy, pole paintballowe.
6. Zbiornik retencyjny z funkcją rekreacyjno-wypoczynkową w Ligocie Górnej.
7. Wojewódzki Kampus Sportowo-Rekreacyjny Stobrawa – interdyscyplinarna baza sportowo-rekreacyjna o pow. 12 ha dla zawodników i mieszkańców.
8. Stadion Miejski o wymiarach boiska 106m x 69m, 2 776 miejsc siedzących.
9. Stadion piłkarsko-lekkoatletyczny, spełniający wymogi PZPN do rozgrywania meczów IV ligi, liczba miejsc siedzących 200 i 500 stojących.
10. Pełnowymiarowe boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią w sąsiedztwie stadionu.
11. Boisko wielofunkcyjne ze sztuczną trawą ogólnodostępne – obiekt o wysokim standardzie, z elastyczną nawierzchnią poliuretanową, ogrodzony i monitorowany, przystosowany do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę nożną i piłkę ręczną.
12. Boiska treningowe trawiaste – trzy ogólnodostępne o doskonale utrzymanej nawierzchni z wyposażeniem treningowym.
13. Korty tenisowe na terenie kampusu – 6 kortów (4 prywatne ze szkółką tenisową).

14. Boisko wielofunkcyjne przy PSP 5 z nową nawierzchnią modułową z polipropylenu COURTY.
15. Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół Licealno-Technicznych w Kluczborku. Obiekt ogólnodostępny z elastyczną nawierzchnią poliuretanową, ogrodzony, przystosowany do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę nożną i piłkę ręczną.
16. Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół nr 2 – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku. Obiekt ogólnodostępny z elastyczną nawierzchnią poliuretanową, ogrodzony, przystosowany do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę nożną i piłkę ręczną

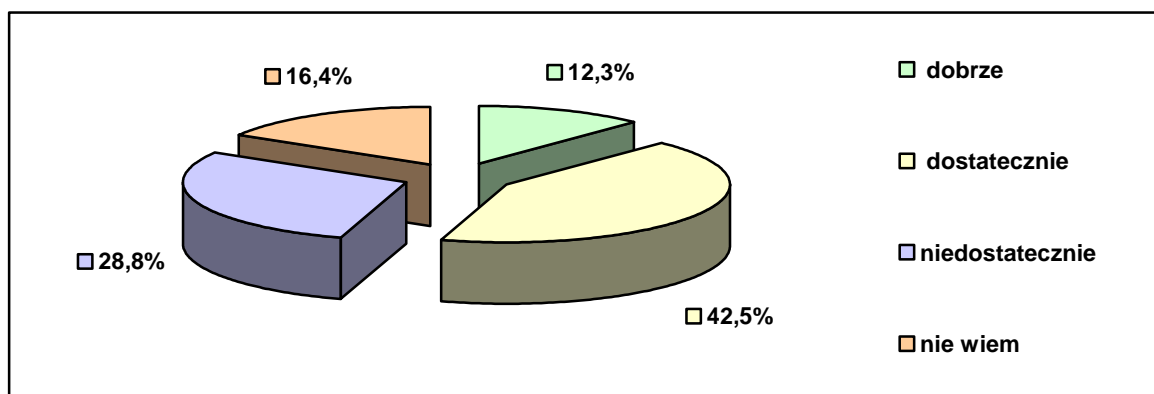
Ziemia Kluczborska bogata w piękne lasy, łąki, rzeki i stawy jest doskonałym miejscem do uprawiania turystyki, agroturystyki i ekoturystyki. Ciekawe mogą być wędrowki po lasach będących siedliskiem saren, dzików, jeleni, zajęcy, kun i lisów oraz kuszących bogactwem leśnego runa. Niezwykłą atrakcją są trasy wiodące przez rezerваты przyrody, m.in. rezerwat w Szumiradzie i Bażanach. Ponadto godna uwagi jest niezwykła aleja dębów na trasie Nowa Bogacica – Piec, gdzie wszystkie okazy liczą co najmniej 300-400 lat. Nieskażona przyroda Ziemi Kluczborskiej sprawiła, że symbolem tego regionu jest miód: złocisty, czasem ciemny, gęsty albo rzadki, zawsze o niepowtarzalnym smaku. Tutejsze tereny mają ogromne pszczelarskie tradycje. Stąd pochodzi ksiądz Jan Dzierżon, najslawniejszy polski pszczelarz.

W powiecie zachowały się liczne kościoły drewniane, w większości powstałe dla ewangelików. Warto polecić wędrowki po Ziemi Kluczborskiej trasą kościółków drewnianych, które tworzą charakterystyczny malowniczy element krajobrazu, świadczący o tradycji budowlanej, ale także o losach mieszkańców tych ziem. Region szczyci się również zabytkami przypominającymi o średniowiecznych korzeniach tutejszych miast i wsi. Na szczególną uwagę zasługuje czternastowieczny kościół ewangelicki p.w. Zbawiciela w Kluczborku, gdzie kazania głosił Adam Gdacjusz zwany „Śląskim Rejem”. Warto też udać się do Byczyny – miasta o ciekawym układzie urbanistycznym ze świetnie zachowanymi murami obronnymi i fragmentami fosy z XIV-XV wieku. Z tego okresu pochodzi również ewangelicki kościół św. Mikołaja oraz kaplica cmentarna św. Jadwigi.

W 2002 roku powołano Kluczborską Lokalną Organizację Turystyczną. Jej celem jest wspieranie turystyki w powiecie kluczborskim, integracja społeczności i samorządu lokalnego wokół branży turystycznej, tworzenie, rozwój i promocja lokalnych produktów i atrakcji turystycznych.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców powiatu na temat oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci, młodzieży i rodzin z terenu powiatu. Rozkład odpowiedzi zilustrowano poniższym wykresem.

Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę spędzania czasu wolnego adresowaną do rodzin, dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta dotycząca spędzania czasu wolnego została dobrze lub dostatecznie oceniona przez ponad 54% ankietowanych, przy czym blisko 29% wyraziło opinię negatywną, a ponad 16% wybrało odpowiedź „nie wiem”.

10. OCHRONA ZDROWIA

Na koniec 2021 roku w powiecie kluczborskim funkcjonowało 17 różnego rodzaju placówek ochrony zdrowia. Były to niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Znaczną ich część stanowiły te zapewniające świadczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Ponadto w powiecie funkcjonowały 3 szpitale dysponujące 162 łózkami.

Sytuacja w ochronie zdrowia na terenie powiatu jest powiązana ze zjawiskami występującymi na poziomie województwa, a także całego kraju. Problemy dotyczą m.in. niewystarczającej dostępności do świadczeń zdrowotnych, braków kadrowych personelu medycznego, niewystarczającego dofinansowania systemu ochrony zdrowia, niedostatecznej dostępności do innowacji oraz do szeregu usług leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego. Istotnym problemem jest wadliwy system wyceny usług i procedur.

W Strategii Ochrony Zdrowia Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 wymienia się m.in. deficyt lekarzy z dziedzin geriatricznej, medycyny rodzinnej, pediatrii, radioterapii, interny, ginekologii, psychiatrii dziecięcej; zmniejszającą się liczbę lekarzy i pielęgniarek, dostęp do opieki długoterminowej i hospicyjno-paliatywnej oraz słabe wyposażenie w sprzęt i niski poziom informatyzacji jednostek ochrony zdrowia. W powiecie kontynuowane są rozpoczęte przed laty programy zdrowotne, m.in.: szczepienia przeciwko HPV dziewcząt w wieku 13 lat oraz „Program szczepień profilaktycznych przeciwko meningokokom grupy C dzieci sześciolletnich zamieszkałych na terenie powiatu kluczborskiego.”

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym wyrazili poczucie niezaspokożenia potrzeb w tym zakresie, bowiem ochronę zdrowia umieścili na pierwszym miejscu wśród obszarów wymagających zintensyfikowania działań.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych nadesłanych z Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku (Wydziały Prewencji i Ruchu Drogowego), w 2021 roku na terenie powiatu kluczborskiego stwierdzono ogółem 1 069 przestępstw, o 110 więcej niż w roku poprzednim i o 181 więcej niż w 2019 roku. Jeśli chodzi o przestępczość wśród nieletnich mieszkańców powiatu, to w 2021 roku odnotowano 18 takich czynów, o 14 więcej w stosunku do roku poprzedniego i o 10 więcej niż w 2019 roku.

Wśród wszystkich stwierdzonych na terenie powiatu czynów najwięcej było przestępstw przeciwko mieniu (516) oraz przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (137). Szczegółowe dane na temat przestępczości w powiecie i poszczególnych gminach zawierają poniższe tabele.

Tabela 13. Przestępstwa odnotowane w powiecie w latach 2019-2021

zakres danych	liczba przestępstw		
	2019	2020	2021
stwierdzono ogółem przestępstw:	888	959	1 069
w tym popełnionych przez nieletnich:	8	4	18
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	32	35	35
przeciwko wolności	52	35	47
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	127	122	137

przeciwko mieniu	335	392	516
przeciwko rodzinie i opiece	79	88	67
przeciwko wiarygodności dokumentów	21	16	11
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	6	6	7
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	125	134	128

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku

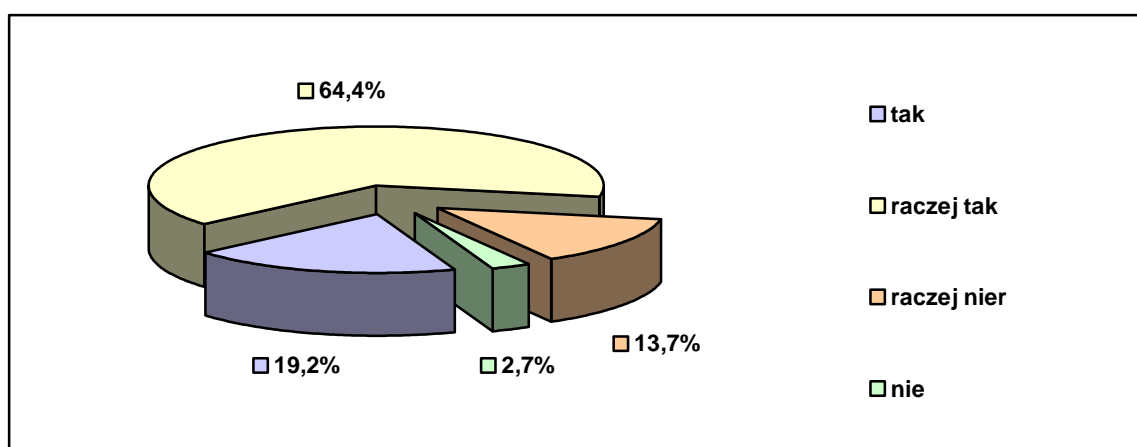
Tabela 14. . Przestępstwa odnotowane w gminach powiatu w latach 2019-2021

gmina	liczba przestępstw		
	2019	2020	2021
Byczyna	65	66	50
Kluczbork	680	719	864
Wołczyn	109	115	116
Lasowice Wielkie	32	38	39

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku

Najwięcej przestępstw odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Kluczbork, we wszystkich gminach, z wyjątkiem Byczyny, rosła liczba przestępstw na przestrzeni rozpatrywanego okresu. Mieszkańców powiatu, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu ankietowym, zapytano o ich poczucie bezpieczeństwa w swoim miejscu zamieszkania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienne odczucia zadeklarowało ponad 16% badanych. Respondentów zapytano również o działania, jakie ich zdaniem, należy prowadzić lub podjąć w celu zapobiegania przestępczości i poprawy poczucia

bezpieczeństwa mieszkańców. W odpowiedzi ankietowani postulowali szerokie edukowanie dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zagrożeń. Ankietowani mieszkańcy chcieliby zwiększenia liczby patroli policyjnych i pełnienia przez nich całodobowych dyżurów oraz większej aktywności straży miejskiej. Postulowano również potrzebę przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, ograniczenia sprzedaży alkoholu oraz instalowania monitoringu w miejscach publicznych. Ankietowani wskazywali także na potrzebę uruchomienia telefonu zaufania.

12. POMOC SPOŁECZNA I PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

12.1. POMOC SPOŁECZNA W GMINACH

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu kluczborskiego wykonują cztery ośrodki pomocy społecznej: Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie, OPS w Kluczborku, OPS w Wołczynie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich. Do ich podstawowych obowiązków należy: prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej, bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń, aktywizowanie środowiska lokalnego oraz współpraca z instytucjami i organizacjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w poszczególnych ośrodkach zlokalizowanych w gminach powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Stan zatrudnienia w Ośrodkach Pomocy Społecznej w powiecie na koniec 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba pracowników ogółem	liczba pracowników socjalnych	liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego
1.	OPS Byczyna	16	5	1 751
2.	OPS Kluczbork	62	20	1 667
3.	OPS Wołczyn	25	8	1 556
4.	GOPS Lasowice Wielkie	8	2	3 321

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie kluczborskim.

Według przekazanych danych na koniec 2021 roku kadre ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu kluczborskiego stanowiło łącznie 111 zatrudnionych tam osób, w tym 35 pracowników socjalnych.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i na jakich zasadach może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Tabela zamieszczona poniżej przedstawia szczegółowe dane dotyczące kwot wydatkowanych przez ośrodki pomocy społecznej na pomoc społeczną udzieloną mieszkańcom gmin powiatu kluczborskiego w 2021 roku.

Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej na pomoc społeczną w 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	wysokość wydatków na pomoc społeczną w gminie ogółem (w zł)	wysokość wydatków na zadania własne (w zł)	wysokość wydatków na pomoc społeczną na 1 mieszkańca gminy (w zł)
1.	OPS Buczyna	15 433 596,00	2 486 449,00	1 762,22
2.	OPS Kluczbork	8 909 102,00	8 856 123,00	267,09
3.	OPS Wołczyn	3 238 937,98	2 111 447,03	260,17
4.	GOPS Lasowice Wielkie	1 286 672,39	942 687,38	193,71

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie kluczborskim.

Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2021 roku na pomoc społeczną w poszczególnych gminach na terenie powiatu kluczborskiego była zróżnicowana. Stanowi ona wypadkową różnych czynników. Po części może wynikać z zamożności konkretnej jednostki samorządu terytorialnego, która jest w stanie wyasygnować mniej lub więcej pieniędzy na wsparcie, a po części jest odzwierciedleniem występującego na danym terenie ubóstwa mieszkańców oraz realnych potrzeb będących następstwem takiej sytuacji. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z zakresu pomocy społecznej w 2021 roku w gminach powiatu.

Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminach powiatu w 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
1.	OPS Buczyna	260	160	338
2.	OPS Kluczbork	792	566	1 054
3.	OPS Wołczyn	426	301	588

4.	GOPS Lasowice Wielkie	78	73	138
----	-----------------------	----	----	-----

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie kluczborskim.

Liczba beneficjentów ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu była zróżnicowana, podobnie jak wielkość środków finansowych przeznaczanych na pomoc społeczną. Najwięcej osób korzystających ze wsparcia w 2021 roku odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Kluczbork. Generalnie liczba mieszkańców powiatu kluczborskiego objętych pomocą społeczną w 2021 roku wyniosła 2 118. Zasadnicze powody korzystania ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu w 2020 r.

lp.	nazwa jednostki	ubóstwo	potrzeba ochrony macierzyństwa	bezrobocie	niepełnosprawność	długotrwała lub ciężka choroba	bezradność w spraw. opiekuńczo.-wych.	przemoc w rodzinie	alkoholizm	bezdomność	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu	narkomania	Zdarzenie losowe
1.	OPS Byczyna	167	51	230	163	196	79	5	39	5	4	8	2
2.	OPS Kluczbork	846	189	588	366	414	289	3	60	27	3	1	3
3.	OPS Wołczyn	197	145	347	191	285	228	12	65	14	5	2	12
4.	GOPS Lasowice Wielkie	63	38	77	36	37	25	0	2	4	0	0	0

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie kluczborskim.

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu kluczborskiego w 2021 roku były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z tych powodów wyniosła odpowiednio 1 273, 1 242 i 932. Ubóstwo stanowiło główną przyczynę udzielania pomocy w gminie miejsko-wiejskiej Kluczbork, a bezrobocie w pozostałych gminach powiatu. Kolejne ważne powody przyznawania pomocy w gminach powiatu kluczborskiego, to: niepełnosprawność (756 osób w rodzinach), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (621 osób w rodzinach) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (432 osoby w rodzinach). Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie wpływały na formę wsparcia udzielanego przez ośrodki pomocy

społecznej. Najczęściej były to: zasiłki okresowe, zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze, posiłek, którym obejmowano głównie dzieci, oraz usługi opiekuńcze.

12.2. POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE

Pomoc społeczną w powiecie kluczborskim realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku. Poza zadaniami pomocy społecznej, jednostka ta wykonuje m.in. zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Na koniec 2021 roku kadre PCPR stanowiło 21 pracowników, w tym dyrektor.

Infrastruktura socjalna

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne, ich wykaz i szczegółowe informacje zawierają zestawienia zamieszczone poniżej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku

Podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe w Kluczborku

Zakres oferowanych usług: PCPR wykonuje zadania Powiatu Kluczborskiego (w tym administracji rządowej) w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz inne określone przepisami prawa.

Kategoria klienta:

- ofiary przemocy w rodzinie
- sprawcy przemocy
- osoby niesamodzielne wymagające umieszczenia w domach pomocy społecznej oraz w domach pomocy środowiskowej
- osoby mające status uchodźcy
- dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodziców
- rodziny zastępcze
- wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze po ukończeniu 18. roku życia lub po ukończeniu szkoły, w której rozpoczęli naukę przed osiągnięciem pełnoletności
- osoby niepełnosprawne i ich rodziny
- osoby dotknięte szeroko rozumianym kryzysem
- rodzice biologiczni trafiających do pieczy zastępczej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Podmiot prowadzący: PCPR Kluczbork

Zakres oferowanych usług: niesienie pomocy prawnej oraz psychologicznej, a także zapewnianie schronienia osobom doświadczonym przemocą w rodzinie.

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 r. – 6.

Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku

Zakres oferowanych usług: kompleksowe zaspokajanie potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych zgodnie z obowiązującym standardem, z uwzględnieniem intymności, godności, poczucia bezpieczeństwa oraz stopnia sprawności fizycznej i psychicznej mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby przewlekle i somatycznie chore, z niepełnosprawnością fizyczną.

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 r. – 121.

Dom Pomocy Społecznej w Gierałcicach

Zakres oferowanych usług: niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie, zaspokajanie ich potrzeb w zakresie edukacji, rehabilitacji, prowadzenie terapii zajęciowej.

Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 r. – 70.

Warsztat Terapii Zajęciowej

Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami, terapia zajęciowa.

Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 r. – 30.

Dom Samotnej Matki i Dziecka w Opolu

Podmiot prowadzący: Diecezjalna Fundacja Ochrony Życia

Zakres oferowanych usług: zapewnienie schronienia, izolowanie od sprawców przemocy domowej, wspieranie przezwyciężania sytuacji kryzysowej, zapobieganie marginalizacji społecznej, pomoc w powrocie do normalności po odrzuceniu przez rodzinę, partnera czy środowisko.

Kategoria klienta: kobiety w ciąży i matki z małoletnimi dziećmi.

Liczba osób objętych wsparciem – w 2021 r. nie było umieszczeń.

Domy Dziecka w Bogacicach, Bąkowie, Lasowicach Małych

Podmiot prowadzący: Powiat Kluczborski

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb: emocjonalnych, edukacyjnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych. Umożliwianie kontaktu z rodzicami, chyba że Sąd postanowi inaczej, podejmowanie działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Kategoria klienta: dzieci z rodzin, w których stwierdzono niewydolność wychowawczą, uzależnienia, przemoc, bądź inne warunki uniemożliwiające prawidłowy rozwój dziecka.

Liczba osób objętych wsparciem w 2021 r. – 42.

Działalność wymienionych domów dziecka koordynuje Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z siedzibą w Bogacicy. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w w/w placówkach wynosił:

DD w Bogacicy – 3 774,67 zł

DD w Bąkowie – 4 317,55 zł

DD w Lasowicach Małych – 4 378,38 zł

Całodobowa opieka w Domach Pomocy Społecznej

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domach pomocy społecznej. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób należy do zadań powiatu.

Dane dotyczące liczby osób przebywających i oczekujących na miejsce w DPS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Osoby przebywające i oczekujące na umieszczenie w DPS w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób oczekujących na miejsce w DPS	16	16	13
liczba osób przebywających w DPS	93	100	115

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Średni koszt utrzymania mieszkańca w 2021 r. w DPS w Kluczborku wynosił 3 439,83 zł, a w Gierałcicach – 3 822,42 zł. DPS w Kluczborku dysponuje ogółem 121 miejscami, a w DPS Gierałcice jest 70 miejsc.

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

PCPR zatrudnia dwóch psychologów, radcę prawnego oraz pracownika socjalnego. W roku 2021 z pomocy skorzystało 170 osób, w tym 18 osób doświadczonych przemocą domową, 58 osób, w tym 6 dzieci i 37 rodzin zastępczych zostało przyjętych w ramach rozmów diagnostycznych, testów psychologicznych oraz poradnictwa psychologicznego. Pozostałym osobom udzielono pomocy psychologicznej i prawnej z powodu innego rodzaju kryzysów (rozpad rodziny, choroby itp.). Ogółem z pomocy prawnej w 2021 roku skorzystały co najmniej jednorazowo 64 osoby, z kolei 114 osób objęto diagnozą i pomocą psychologiczną.

Doradztwo metodyczne dla kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

W ramach doradztwa metodycznego PCPR w Kluczborku na bieżąco współpracuje z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej z terenu powiatu w zakresie wymiany informacji i doświadczeń zawodowych oraz koordynacji realizowanych zadań.

Dziecko pozbawione opieki rodziny

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku opiekę, wychowanie i możliwości rozwoju odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej ustaje z mocy prawa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Wychowankowie mają możliwość pozostania w rodzinie do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia. Dane na temat typów rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie w analizowanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Rodziny zastępcze w powiecie w latach 2019-2021

typ rodziny zastępczej	liczba rodzin			liczba dzieci umieszczonych w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
rodzina spokrewniona z dzieckiem	58	47	42	72	61	56
rodziny niezawodowe	34	36	29	61	52	35
rodziny zastępcze zawodowe	1	1	3	4	4	13
ogółem	93	84	74	137	117	104

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

W rozpatrywanym okresie zmniejszała się w powiecie liczba rodzin zastępczych oraz liczba umieszczanych w nich dzieci. W 2021 r. zmniejszyła się również wartość środków finansowych przeznaczonych na rodziny zastępcze. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie w latach 2019-2021

wysokość środków ogółem w poszczególnych latach		
2019	2020	2021
1 867 348,19 zł	2 155 949,17 zł	1 787 990,77 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się również opiekę i wychowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, rodzinnego i socjalizacyjnego. Dziecko może zostać umieszczone zarówno w placówce opiekuńczo-wychowawczej właściwej dla jego miejsca zamieszkania, jak również działającej w innym powiecie. W tym drugim wypadku powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki na jego utrzymanie na podstawie porozumienia zawartego z powiatem prowadzącym placówkę. Dane szczegółowe dotyczące dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Dzieci pochodzące z terenu powiatu umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej

zakres danych		2019	2020	2021
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej		137	117	104
w tym:	na terenie powiatu	123	102	89
	poza powiatem	14	15	15
liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka		-	-	-
liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej		22	28	25
w tym:	na terenie powiatu	21	26	23
	poza powiatem	1	2	2
liczba dzieci umieszczonych w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej		1	1	1
ogółem		319	291	259

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych udzielana jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Wsparcie to polega na: pracy socjalnej, wyznaczeniu opiekuna osoby usamodzielniającej się, opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia, udzieleniu pomocy w znalezieniu zatrudnienia, przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, przyznaniu pomocy na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie oraz na pobyt w mieszkaniu chronionym, udzieleniu pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zapewnieniu mieszkania chronionego dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze

lub placówki opiekuńczo-wychowawcze, którzy z różnych względów nie mogą powrócić do domów rodzinnych.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby dzieci usamodzielnionych oraz form wsparcia udzielonego dzieciom usamodzielnianym w latach 2019-2021 na terenie powiatu.

Tabela 23. Dzieci usamodzielnione w powiecie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba dzieci usamodzielnionych z rodzin zastępczych	9	3	5
liczba dzieci usamodzielnionych z placówek	5	9	6
ogółem	14	12	11

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Tabela 24. Formy pomocy udzielanej dzieciom usamodzielnionym

forma pomocy	liczba dzieci usamodzielnionych objętych różnymi formami pomocy		
	2019	2020	2021
pomoc na kontynuowanie nauki	19	22	28
pomoc na usamodzielnienie	6	4	3
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	7	5	4
pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Tabela 25. Środki finansowe przeznaczone na pomoc dzieciom usamodzielnionym

zakres danych	2019	2020	2021
wielkość środków (w zł)	172 410,47	150 801,36	148 433,41

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Wielkość wydatków poniesionych na pomoc świadczoną dzieciom usamodzielnionym zmniejszyła się w analizowanym okresie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Dzieci i młodzież szkolną z terenu powiatu obejmuje swoim wsparciem Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kluczborku. W roku szkolnym 2020/2021 Poradnia udzieliła różnych form wsparcia dzieciom, młodzieży z terenu powiatu i ich rodzinom. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe dotyczące pracy Poradni.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną

formy pomocy udzielanej dzieciom i młodzieży	liczba dzieci i młodzieży
diagnoza psychologiczna	547
diagnoza pedagogiczna	517
diagnoza logopedyczna	201
diagnoza związana z kierunkiem kształcenia i zawodu	5
warsztaty psychoedukacyjne	199
porady i konsultacje	63
inne zajęcia terapeutyczne	12

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kluczborku.

Istotna część działalności Poradni dotyczyła trudności w nauce, specyficznych trudności w uczeniu się oraz typowych opóźnień rozwoju mowy, zarówno w obszarze diagnostycznym, jak i terapeutycznym:

- terapia logopedyczna – 130 osób,
- terapia pedagogiczna – 11 osób,
- terapia psychologiczna – 29 osób,
- socjoterapia – 22 osoby.

Działalność orzecznicza Poradni:

- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie kształcenia indywidualnego oraz wspomaganie rozwoju – 199,
- opinie w sprawach edukacyjno-wychowawczych – 399.

13. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Informacje o skali problemu, jakim jest niepełnosprawność w gminach należących do powiatu kluczborskiego, dostarczają dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych nadesłanych przez funkcjonujące na terenie powiatu ośrodki pomocy społecznej wynika, że w 2021 roku niepełnosprawność była

w poszczególnych ośrodkach pod względem liczby przyznanych świadczeń znaczącym powodem przyznawania pomocy społecznej. Dane w tym zakresie prezentuje tabela.

Tabela 27. Świadczenia z powodu niepełnosprawności przyznane w gminach powiatu w 2021 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba przyznanych świadczeń z powodu niepełnosprawności oraz miejsce pod względem kolejności przyznania pomocy
1.	OPS Byczyna	163 – 4
2.	OPS Kluczbork	366 – 4
3.	OPS Wołczyn	191 – 5
4.	GOPS Lasowice Wielkie	36 – 4

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie kluczborskim.

Ogólna liczba mieszkańców powiatu, którym przyznano pomoc z uwagi na występującą niepełnosprawność w 2021 roku wynosiła 756.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Do orzecznictwa w zakresie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności powołany jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Dane dotyczące wydanych przez Zespół orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dotyczące mieszkańców powiatu kluczborskiego przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 28. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom do lat 16	222	207	204
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych osobom powyżej 16 roku życia	893	897	926
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	246	237	302
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	402	465	489
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	245	195	135

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kluczborku.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja, w tym rehabilitacja społeczna. Ma ona na celu przede wszystkim umożliwienie osobom dotkniętym niepełnosprawnościami uczestnictwa w życiu społecznym.

Poniższe tabele zawierają informacje dotyczące liczby osób objętych różnymi formami rehabilitacji społecznej oraz wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w powiecie.

Tabela 29. Beneficjenci różnych form rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021

rodzaj formy wsparcia	liczba beneficjentów					
	2019		2020		2021	
	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli
turnusy rehabilitacyjne	23	112	15	21	17	147
zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	65	315	45	291	61	319
likwidacja barier architektonicznych	4	27	4	67	10	59
zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	0	3	3	5	0	3

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Tabela 30. Środki finansowe przeznaczone na różne formy rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021

forma wsparcia	wysokość środków (w zł)					
	2019		2020		2021	
	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli
turnusy rehabilitacyjne	26 725	119 182	22 668	30 091	22 284	177 982
dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	63 936	198 913	45 373	224 285	85 402	245 354
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	23 722	95 694	10 298	271 547	13 532	289 625
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	0	4 109	3 425	2 924	0	1 544
ogółem	532 281		610 611		835 723	

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Poza wcześniej wymienionymi działaniami, pracownicy PCPR udzielają osobom z niepełnosprawnościami, ich rodzinom oraz pracodawcom porad i informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, regulacji prawnych i programów adresowanych do tej grupy osób. PCPR realizuje finansowany ze środków PFRON program „Aktywny samorząd”. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. Kwota środków wydatkowanych w 2021 r. w ramach programu wyniosła ogółem 135 892,00 zł. (39

osób). Kolejny realizowany program to „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” (394 66,72 zł, 349 osób).

W powiecie kluczborskim funkcjonuje wiele instytucji pomocy społecznej działających na rzecz osób niepełnosprawnych: 1 gminny i 3 miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej oraz 2 domy pomocy społecznej:

- w Kluczborku, dla osób starszych, który wraz z filią (dla osób upośledzonych fizycznie) zapewnia miejsca pobytu dla łącznej liczby 121 pensjonariuszy;
- w Gieralticach, dla upośledzonych intelektualnie, który zapewnia 70 miejsc dla dorosłych mężczyzn.

Placówki spełniają wymogi standaryzacyjne oraz posiadają wpisy do rejestru Wojewody opolskiego.

Młodzież z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, która z powodu niepełnosprawności nie może uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania, może kontynuować edukację w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kluczborku, w którym zlikwidowano bariery architektoniczne. Szkoła kształci na poziomie podstawowym, zawodowym oraz w zakresie przysposobienia do pracy. Przy szkole funkcjonuje internat z profesjonalną kadrą pedagogiczną, gdzie uczniowie mogą mieszkać, a także przedszkole specjalne. W Ośrodku odbywa się wczesne wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole – na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania.

Ze środków PFRON-u finansowana jest działalność Warsztatu Terapii Zająciowej w Kluczborku, w którym ważnych umiejętności życiowych uczy się 30 wychowanków. Celem działalności WTZ jest poprawa zaradności osobistej i sprawności psychofizycznej uczestników oraz przygotowanie do samodzielnej egzystencji w społeczeństwie. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w sześciu pracowniach: artystyczno-plastycznej, gospodarstwa domowego, krawieckiej, komputerowej, rękodzielniczej i aktywności zawodowej.

Powiatowy Urząd Pracy w ramach wykonywanych zadań ustawowych prowadzi działania w zakresie rehabilitacji zawodowej na rzecz osób niepełnosprawnych. Na przestrzeni lat 2019-2021 na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych urząd pracy ze środków PFRON-u wydatkował 69 677,61 zł.

Opiekę medyczną i rehabilitacyjną sprawuje Zespół Opieki Zdrowotnej wraz z przychodniami specjalistycznymi oraz Powiatowe Centrum Zdrowia w Kluczborku, a także Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Wołczynie jako instytucja opieki długoterminowej.

W 2010 r. powstał Dzienny Ośrodek Rehabilitacji dla Dzieci z Zaburzeniami Wiekui Rozwojowego, zapewniający profesjonalną rehabilitację od wczesnych miesięcy życia.

Na terenie powiatu kluczborskiego dzieci i młodzież niepełnosprawna mogą uczęszczać do placówek z oddziałami integracyjnymi. W gminie Kluczbork są to: Publiczne Przedszkole Nr 2 z oddziałami integracyjnymi, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 oddziałami integracyjnymi. W gminie Byczyna Publiczne Przedszkole, w gminie Wołczyn przystosowany do potrzeb dzieci niepełnosprawnych jest Zespół Szkół, tj. Szkoła Podstawowa oraz Liceum Ogólnokształcące.

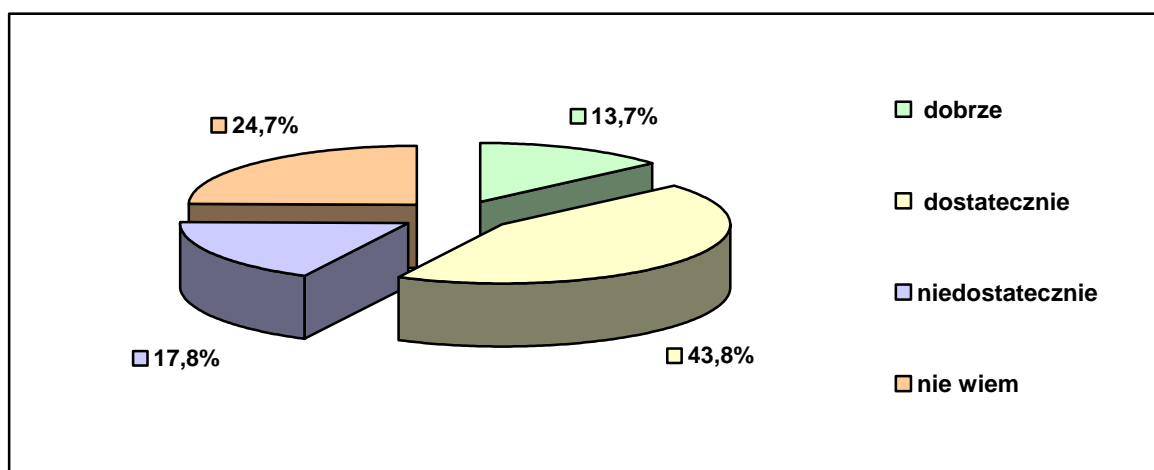
W przypadku dzieci i młodzieży, która nie może korzystać ze stacjonarnej formy edukacji szkolnej, prowadzone jest nauczanie indywidualne na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej obejmującej działaniem wszystkie gminy powiatu funkcjonuje zespół orzekający, który wydaje: orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. W ramach potrzeb prowadzona jest terapia indywidualna dzieci upośledzonych umysłowo. PPP współpracuje ściśle ze Stowarzyszeniem Rodziców Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Osób ze Specjalnymi Potrzebami przy Publicznym Przedszkolu Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku, organizując szkolenia i szeroko rozumiane wsparcie dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. Od 26.09.2022 r. w Poradni prowadzony jest program wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Obejmuje on dzieci w wieku od urodzenia do czasu ukończenia edukacji na poziomie przedszkolnym.

Na terenie powiatu działa Środowiskowy Dom Samopomocy – dzienny ośrodek wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Ośrodek posiada siedzibę w Kluczborku oraz filię w Kuniowie. Ośrodki dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych (pozbawione barier architektonicznych), wyposażone w niezbędny sprzęt służący rehabilitacji społecznej i ruchowej, zapewniają rehabilitację łącznie 136 osobom z terenu powiatu. W Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzone są grupowe bądź indywidualne zajęcia, których celem jest

rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności zawodowej, leczenia i rehabilitacji. ŚDS rozbudował filię w Kuniowie w celu objęcia wsparciem osób z chorobą Alzheimera, których rodziny pracują. Zapewnienie dziennego wsparcia chorym pozwala na pozostawienie ich w środowisku rodzinnym, a rodzinom na kontynuowanie pracy zarobkowej. Problem osób chorych na Alzheimera pogłębia się, gdyż brakuje ośrodków, które mogłyby zapewnić profesjonalną dzienną opiekę tym osobom. W 2020 r. uruchomiono kolejną placówkę dla osób niepełnosprawnych – Zakład Aktywności Zawodowej – w której osoby o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności podjęły zatrudnienie. ZAZ prowadzony jest przez organizację pozarządową, obecnie zatrudnia 44 osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, niepełnosprawność intelektualną lub chorobę psychiczną.

Respondentów badania ankietowego poproszono o wyrażenie opinii na temat prowadzonych w powiecie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. 57,5% badanych pozytywnie ocenia te działania. Rozkład opinii ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zapytano również o działania, jakie należałoby podjąć, by skuteczniej pomagać osobom z niepełnosprawnościami w powiecie. Anketowani podkreślali potrzebę ułatwienia dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych. Pojawiały się odpowiedzi o potrzebie organizowania miejsc spotkań oraz zajęć

i warsztatów dla osób niepełnosprawnych. Za ważne uznano zapewnienie miejsc pracy tym osobom, które chcą i są w stanie pracować. Podnoszono też kwestię likwidacji barier architektonicznych i postulowano usprawnienie przekazu informacji ważnych dla osób niepełnosprawnych oraz zorganizowanie fundacji i grup wsparcia.

14. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej powiatu kluczborskiego wynika, że w latach 2019-2021 r. rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrastał też systematycznie udział tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie ludności powiatu, pozostając na wysokim poziomie w rozpatrywanym okresie. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 31. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności powiatu w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba mieszkańców powiatu ogółem	62 957	62 100	61 105
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	13 770	14 689	14 809
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności powiatu	21,8%	23,6%	24,3%

Dane starostwa Powiatowego w Kluczborku i Głównego Urzędu Statystycznego.

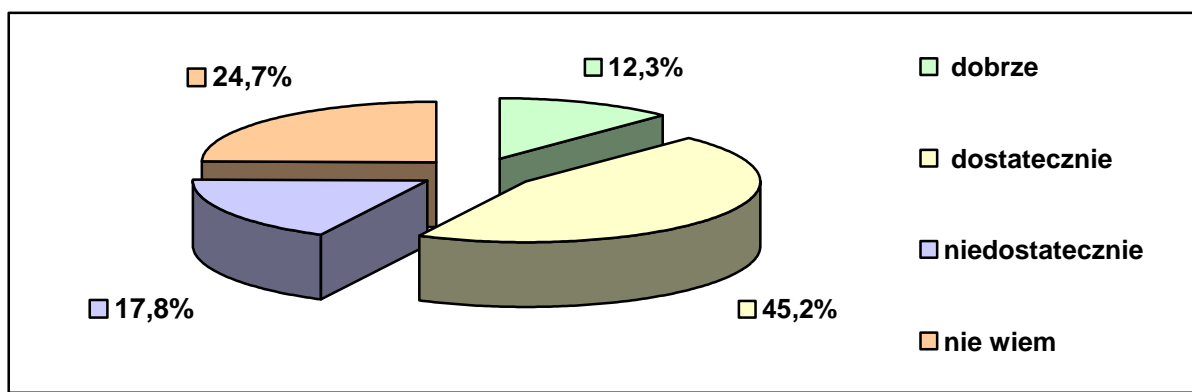
Analizując dane można wysnuć wniosek, iż społeczność powiatu kluczborskiego wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym w kraju tendencje i zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług w większym stopniu do potrzeb osób starszych, często niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności ośrodki pomocy społecznej świadczą m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególnie forma pomocy kierowana przede wszystkim

do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych, sformułowano pytanie odnoszące się do działań na rzecz tej grupy wiekowej prowadzonych w powiecie. Ponad 58% ankietowanych pozytywnie ocenia działania na rzecz osób starszych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób starszych realizowane na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy wypowiadający się w badaniu ankietowym uznali, że dotychczasowe wsparcie dla osób starszych wymaga intensyfikacji działań. W odpowiedziach na pytanie, jakie konkretne działania należałoby podjąć, by skuteczniej pomagać osobom starszym zamieszkałym na terenie powiatu, przede wszystkim poruszano problem dostępu do opieki medycznej (ze szczególnym uwzględnieniem opieki specjalistycznej oraz rehabilitacji). Pojawiały się też postulaty utworzenia w powiecie programów, grup wsparcia, domu dziennego pobytu dla osób starszych oraz wolontariatu. W wypowiedziach zwracano uwagę na potrzebę wzbogacenia oferty w zakresie spędzania wolnego czasu. Wskazywano także na potrzebę zwiększenia zakresu usług opiekuńczych i świadczenia opieki całodobowej. Zdaniem ankietowanych, należałoby podjąć starania na rzecz większej integracji seniorów w ramach społeczności lokalnej, by zapobiegać wykluczeniu społecznemu osób starszych.

15. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są istotnym przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z najważniejszych form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również mają wpływ na zwiększenie szans rozwoju małych i średnich miejscowości oraz całych regionów.

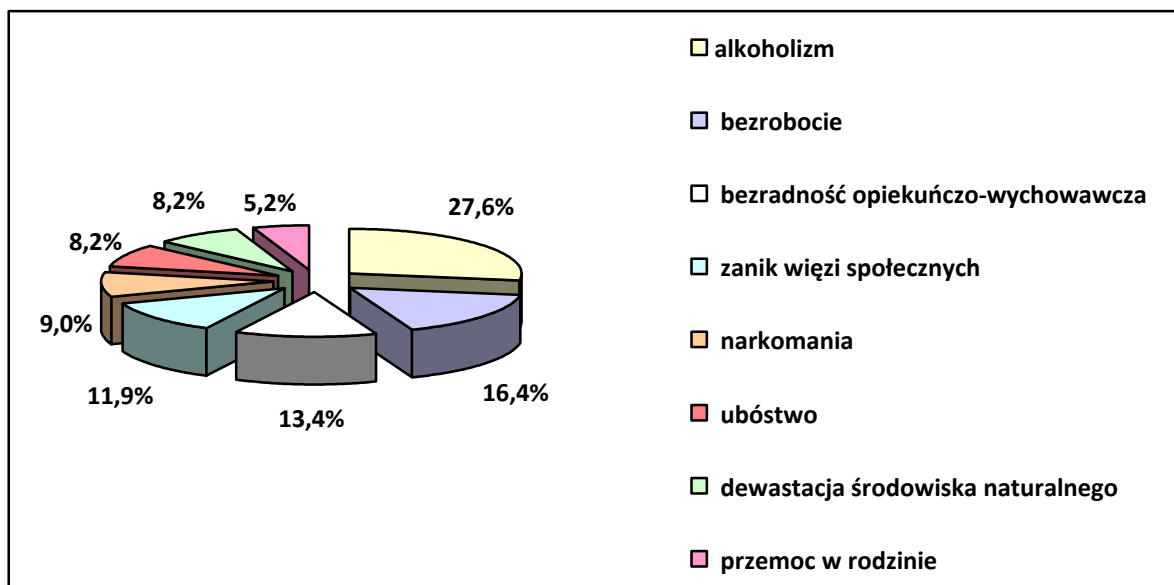
Samorządy opracowują programy określające zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi, aby właściwie wykorzystać potencjał wszystkich partnerów we wspólnym działaniu dla pożytku publicznego. Szczegółowe programy współpracy na linii samorząd – NGO-s poprzedzone są często konsultacjami społecznymi.

Miasta i gminy powiatu udzielają organizacjom wsparcia, m.in. finansowego, lokalowego lub w postaci pomocy prawnej, aby skutecznie wspólnie działać dla dobra regionu i jego mieszkańców. Na terenie powiatu działają 183 organizacje pozarządowe (w tym 177 zarejestrowanych w KRS oraz 6 zwykłych stowarzyszeń). Samorząd powiatu kluczborskiego prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi na zasadach prawnie określonych. Współpraca polega między innymi na zlecaniu organizacjom zadań własnych oraz prowadzeniu doradztwa i konsultacji.

16. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W celu identyfikacji problemów społecznych w powiecie kluczborskim oraz próby określenia stopnia ich natężenia przeprowadzono badania ankietowe. Do analizy – jak już wspomniano – przedłożono 73 anonimowo wypełnione ankiety. Mieszkańców poproszono o wskazanie problemów, bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w powiecie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Rozkład odpowiedzi, jakie uzyskano, ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska Pani/Pana zdaniem najbardziej uwidaczniają się w powiecie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

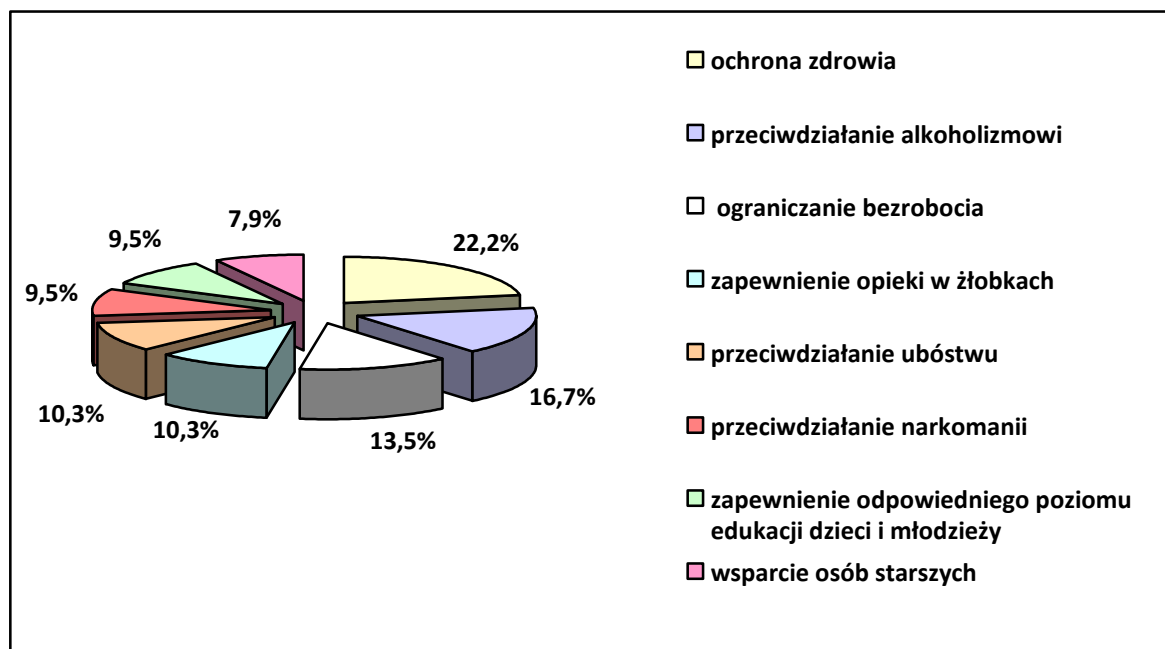
Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w powiecie, ankietowani najczęściej wskazywali na alkoholizm, bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zanik więzi społecznych oraz narkomanię. Następnie: ubóstwo, dewastację środowiska naturalnego, przemoc w rodzinie.

Poza tymi zjawiskami i problemami wymieniano także bezdomność i przestępczość.

Ankietowani wskazywali również obszary problemowe, które wymagają podjęcia lub zintensyfikowania prowadzonych działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców powiatu. Na podstawie zebranych opinii można wysnuć wniosek, iż obszarem przysparzającym najwięcej problemów jest ochrona zdrowia. W następnej kolejności wymieniono niedostateczne przeciwdziałanie alkoholizmowi, ograniczony rynek pracy, a co za tym idzie, utrzymujące się bezrobocie. W wypowiedziach respondentów znalazły się także kwestie zwiększenia dostępności opieki żłobkowej, przeciwdziałania ubóstwu, narkomanii, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży, wspieranie osób starszych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie. Zaznaczono także potrzebę pomocy uchodźcom i repatriantom, wspieranie rodzin wielodzietnych i wspieranie uczenia się przez całe życie.

Rozkład najczęściej wybieranych odpowiedzi zilustrowano na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 7. W którym z poniżej wskazanych obszarów należałoby zintensyfikować bądź podjąć działania na terenie powiatu w celu poprawy jakości życia mieszkańców?

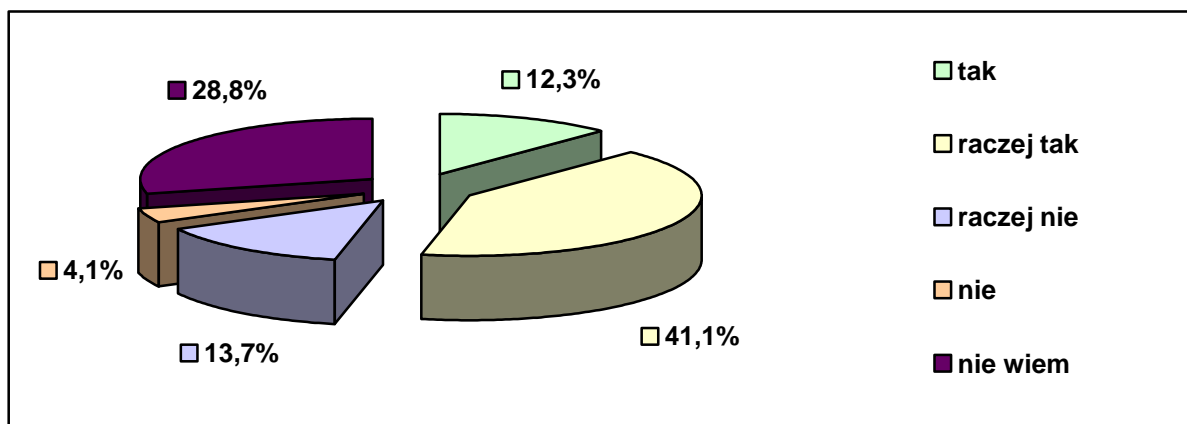
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe zawierało także pytania odnoszące się do kwestii przemocy w rodzinie, postrzegania tego zjawiska jako istotnego problemu oraz oceny ryzyka nasilenia się skali problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu.

Nieco ponad połowa spośród ankietowanych uważa, że przemoc w rodzinie stanowi istotny problem na terenie powiatu, a ponad 35% jest zdania, że problem ów może się nasilać. Uwagę zwraca wysoki odsetek respondentów, którzy nie mają w tej sprawie zdania. Zapewne w znacznej mierze wynika to z faktu, iż przemoc domowa jest często swoistym tematem tabu. Można temu zaradzić i zmniejszyć problem przemocy w rodzinie, m.in. podejmując działania proponowane przez uczestników ankiety. Postulują oni szeroką edukację i profilaktykę w szkołach, nagłaśnianie problemu i uwrażliwianie społeczności na jego przejawy, większą aktywność i większe uprawnienia służb i instytucji, pomoc prawną i psychologiczną dla ofiar i bezwzględne kary dla sprawców.

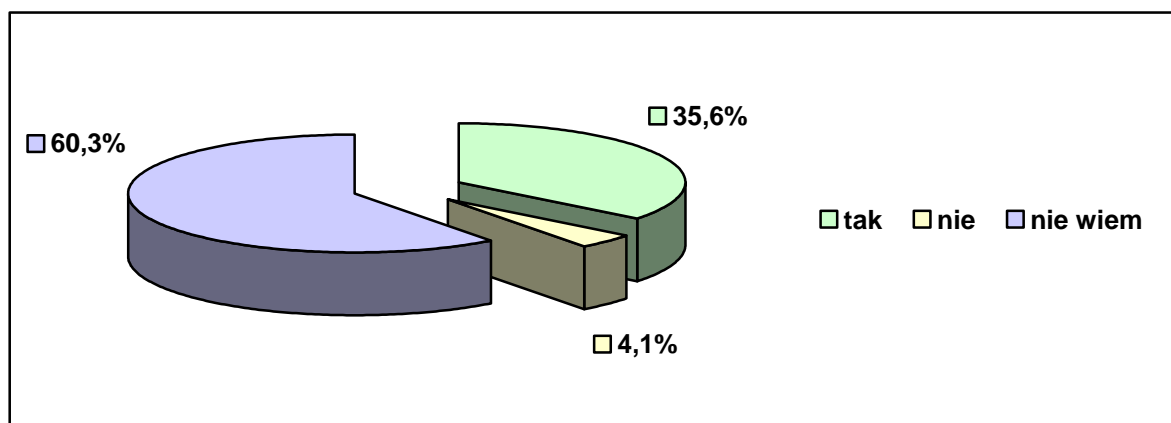
Rozkład uzyskanych odpowiedzi zilustrowano na wykresach zamieszczonych poniżej.

Wykres 8. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem społeczny na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 9. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy powiatu wypowiedający się za pośrednictwem badania ankietowego mieli również okazję zidentyfikować i wskazać czynniki, które w największym stopniu ograniczają możliwości rozwojowe powiatu i mają najbardziej negatywny wpływ na jakość i poziom życia jego mieszkańców. Ankietowani zwrócili uwagę na niedostatki w zakresie komunikacji zbiorowej, szczególnie na terenach wiejskich. Wielu respondentów dotkliwie odczuwa wzrost cen paliwa i podstawowych artykułów. Wskazywano brak perspektyw dla młodych ludzi; zbyt małą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy i niski poziom płac. Powoduje to odpływ młodych ludzi do większych ośrodków i za granicę, co ogranicza możliwości rozwojowe oraz przyczynia się do nasilenia zjawiska starzenia się społeczności lokalnej. Bardzo dotkliwym problemem jest, według ankietowanych, funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia: niełatwy dostęp do specjalistów, kolejki, czasem trudny dojazd.

Wśród czynników negatywnie wpływających na życie mieszkańców wymieniano także alkoholizm i inne uzależnienia powodujące konflikty i dysfunkcje w rodzinach. Inne dostrzegane negatywne czynniki to: błędy w zarządzaniu, niekompetencja, konflikty wśród władz, nepotyzm. Ankietowani krytycznie oceniali kwestię podziału środków finansowych, zadłużenie powiatu oraz nieadekwatne do potrzeb działania w zakresie ochrony środowiska.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. W latach 2019-2021 w powiecie kluczborskim struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie, w oparciu o statystyki GUS, przedstawia tabela.

Tabela 32. Udział kobiet w liczbie ludności powiatu w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba ludności powiatu ogółem	66 030	65 959	65 872
liczba kobiet	34 032	33 999	33 958
udział kobiet w liczbie ludności powiatu ogółem	51,54%	51,54%	51,55%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku, w latach 2019-2021 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w powiecie. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 33. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w powiecie w latach 2019-2021

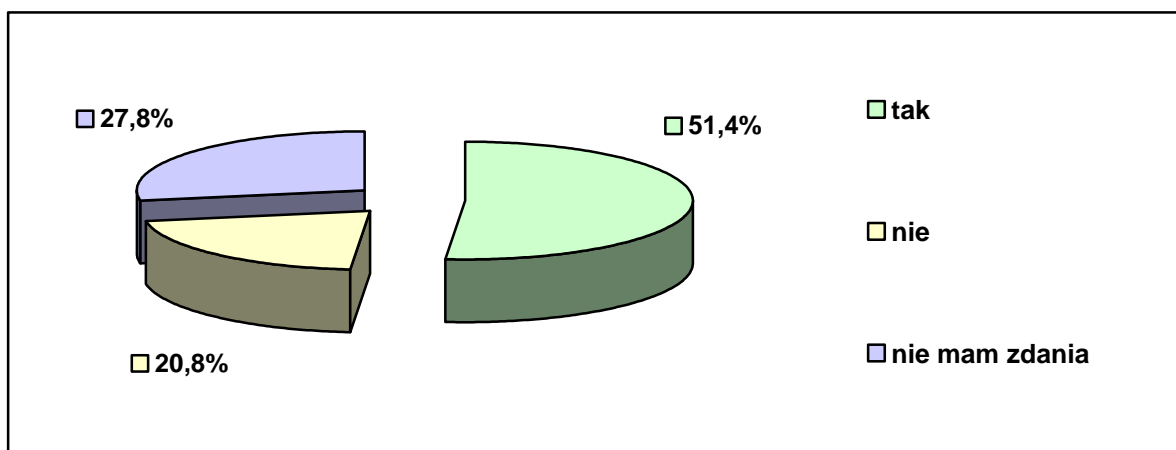
zakres danych	2019	2020	2021
liczba bezrobotnych ogółem	2 575	2 409	2 031
liczba bezrobotnych kobiet	1 366	1 214	1 081
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	53,04%	50,39%	53,22%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku.

Kobiety dominowały wśród pozostających bez pracy ludzi młodych (do 30. roku życia), wśród osób bezrobotnych wychowujących małe dziecko, a także w grupie osób bezrobotnych długotrwale. Może to świadczyć o nierównościach w sferze zatrudnienia i rynku pracy.

W ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości szans przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety wśród mieszkańców powiatu. Do analizy przedłożono 72 ankiety. Badanych poproszono o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn postrzegają jako problem społeczny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zilustrowano na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

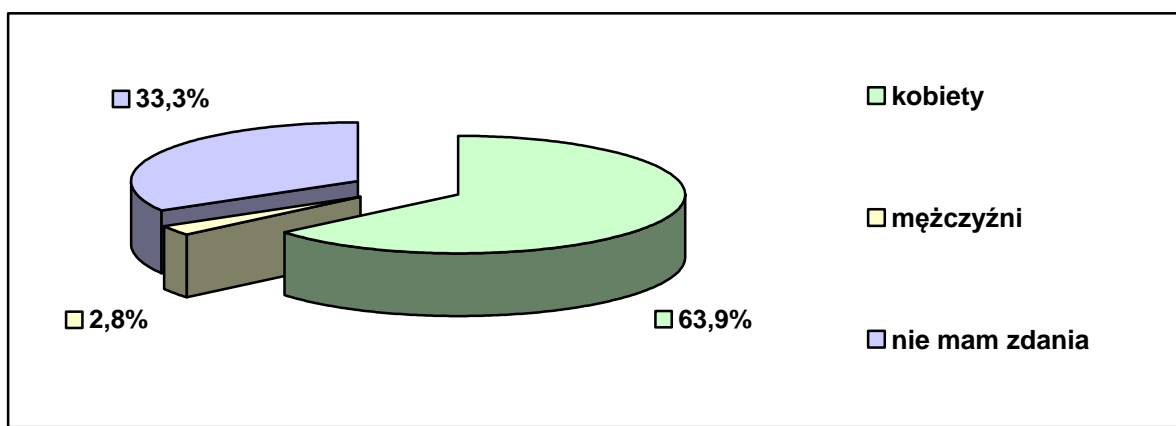

Dane z badania ankietowego.

Ponad połowa ankietowanych kwestię nierówności szans kobiet i mężczyzn postrzega jako problem społeczny. Przeciwnego zdania było ok. 20%, a blisko 28% badanych nie miało zdania w tej sprawie.

Następnie zapytano respondentów, kto jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 11. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

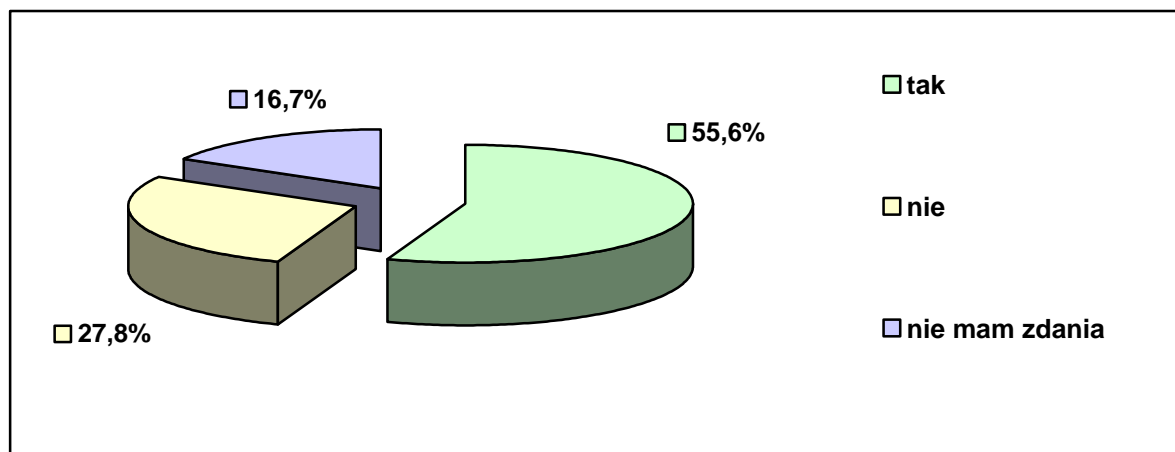

Dane z badania ankietowego.

Większość badanych (63,9%) stwierdziła, że bardziej zagrożone problemem nierówności są kobiety. Ok. 33% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, a 2,8% respondentów stwierdziło, że problem ten dotyczy mężczyzn.

Kolejne pytanie poruszało kwestię kariery zawodowej. Ponad 55% respondentów uważa, że płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej. 27,8% badanych jest przeciwnego zdania. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

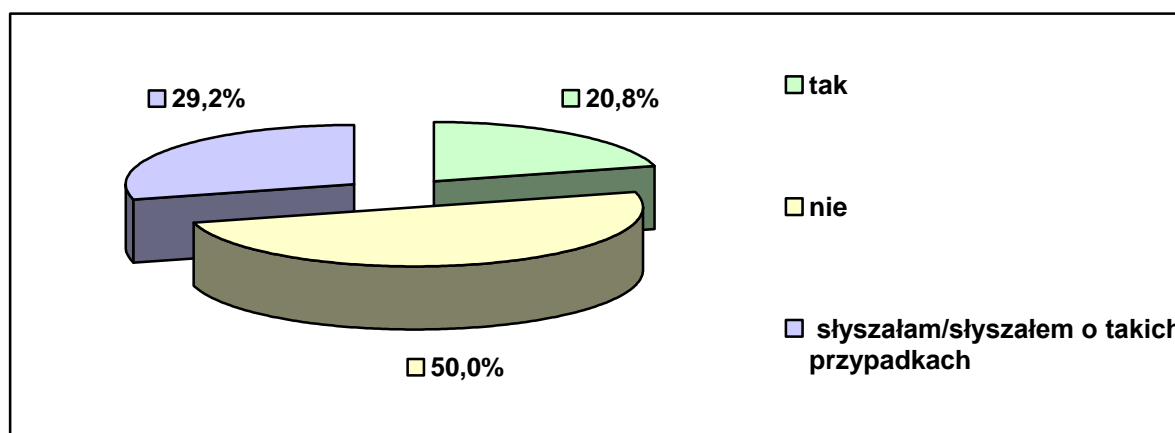
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej?

Dane z badania ankietowego.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu nierówności szans kobiet i mężczyzn w lokalnym środowisku. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w powiecie lub o nich słyszała/ słyszał?

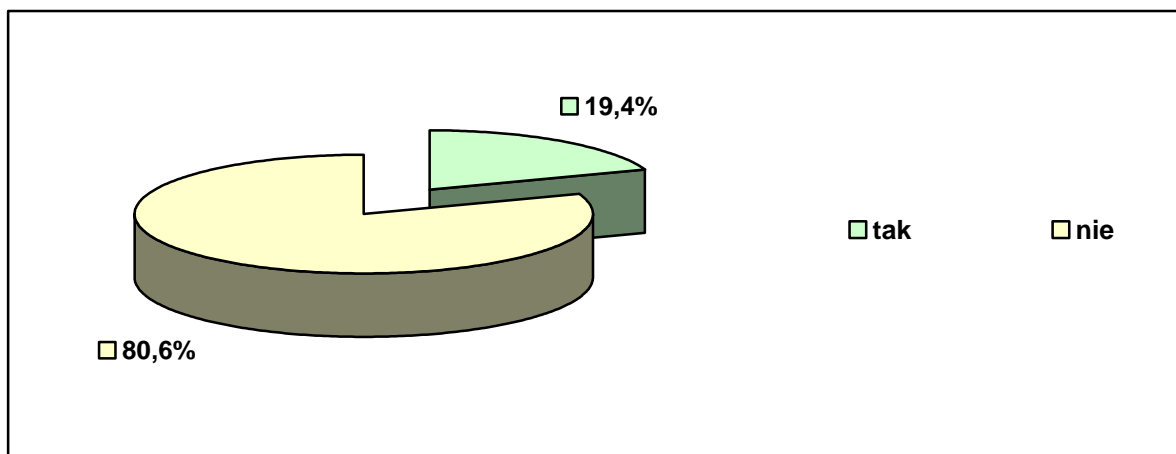
Dane z badania ankietowego.

Połowa spośród pytaných odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w powiecie. Jednocześnie 29,2% badanych

przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć, a 20,8% respondentów stwierdziło, iż zna takie przypadki.

Na pytanie czy badanych osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć, zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała przecząco (80,6%). Blisko 20% osób zetknęło się z dyskryminacją osobiście lub wśród najbliższych. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

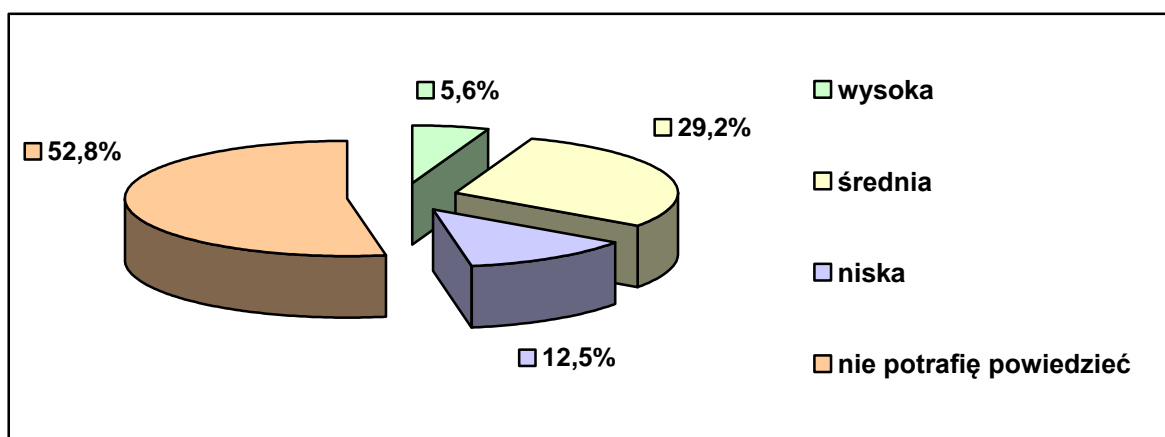
Wykres 14. Czy Panią/Pana lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w powiecie. 5,6% ankietowanych uważa, że jest wysoka. Według 29,2% badanych skala problemu nierówności płci na terenie powiatu jest średnia, 12,5% respondentów przyznało, że jest niska, a 52,8% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

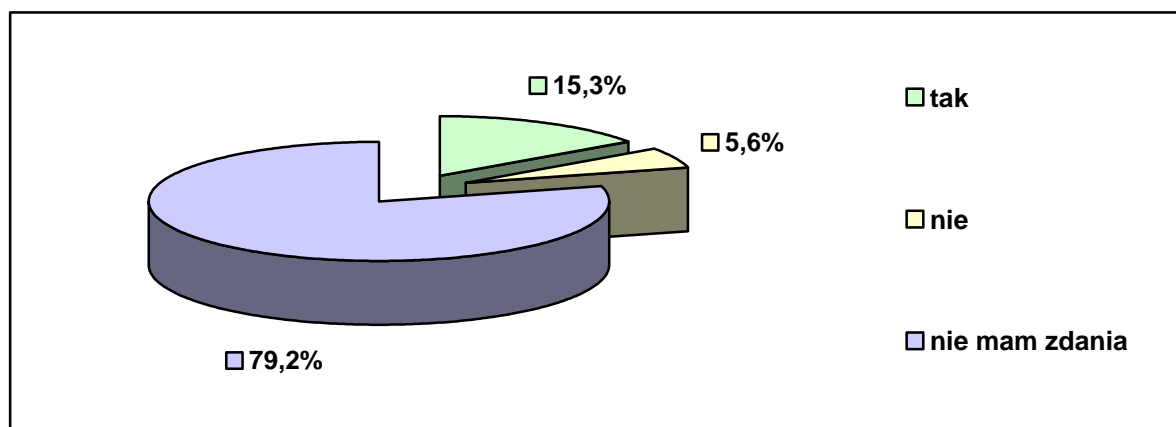
Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w powiecie?

Dane z badanie ankietowego.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. 15,3% badanych potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie przytłaczająca większość respondentów nie potrafiła rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 16. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w powiecie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac.

Z wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji ze względu na płeć i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a część respondentów potrafił ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Może to sugerować potrzebę wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

18. ANALIZA SWOT

Przedstawiona poniżej analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu powiatu i obejmuje następujące obszary:

- BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, POMOC UCHODźCOM
- RODZINA, DZIECI, MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE
- ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
- STAROŚĆ
- NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
- KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, POMOC UCHODźCOM	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań aktywizujących bezrobotnych oraz mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w powiecie, w tym wśród kobiet • prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • podejmowanie działań integrujących społeczność lokalną i przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i ubogich • prowadzenie działań na rzecz zapobiegania bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająco rozpoznana sytuacja osób, które otrzymały status uchodźcy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zainteresowanie mieszkańców tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • niewzrastająca liczba osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • niewzrastająca w powiecie liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie powiatu • wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet

- tolerancja społeczności lokalnej wobec osób, które otrzymały status uchodźcy

RODZINA, DZIECI, MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • upowszechnianie informacji o rodzicielstwie zastępczym na terenie powiatu • zapewnianie wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci • rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • zespoły interdyscyplinarne w gminach powiatu • prowadzenie działań uwrażliwiających społeczność na problemy przemocy w rodzinie • możliwość zapewnienia miejsca w ośrodkach wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające możliwości powiatu w zakresie zapewnienia opieki zastępczej dzieciom pozbawionym opieki rodzin naturalnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych w powiecie • niewzrastająca liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej • zainteresowanie rodzicielstwem zastępczym w powiecie • wystarczająca oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży • odpowiednie warunki do kształcenia dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu • wzrastająca świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób dotkniętych problemami związanymi z przemocą w rodzinie • niewielkie zainteresowanie rodzicielstwem zastępczym w powiecie • niewystarczająca liczebność kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • propagowanie zdrowego stylu życia • prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy prawnej i psychospołecznej • funkcjonowanie instytucji wsparcia dla osób uzależnionych 	

<p>i współzależnionych</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • funkcjonowanie instytucji pozarządowych, pomagających osobom uzależnionym • działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa prowadzone przez samorząd powiatowy 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia • niewzrastająca liczba dzieci i młodzieży w powiecie dotkniętych uzależnieniami • poczucie bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba rodzin z powiatu dotkniętych problemami uzależnień wymagających pomocy psychospołecznej i prawnej

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych ze strony powiatu • odpowiednia dostępność domów pomocy dla osób starszych z terenu powiatu • działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób starszych w społeczności powiatu

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gmin powiatu • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • wystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do domów dziennego 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • niewystarczające zasoby powiatu w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością

<p>pobytu</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba ofert i miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych • realizowanie wniosków o likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby niepełnosprawne • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań informujących o możliwościach podejmowania przez mieszkańców różnego rodzaju inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych • wspieranie przez samorządy aktywności gospodarczej mieszkańców • upowszechnianie wiedzy o możliwości uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba kadry w stosunku do potrzeb

<p>oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w celu łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie i inicjowanie wolontariatu • dobra współpraca pomiędzy władzami samorządowymi szczebla powiatowego i gminnego 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca aktywność społeczna mieszkańców • rosnąca liczba miejsc pracy w powiecie • pozyskiwanie środków zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na inicjatywy podnoszące poziom życia mieszkańców • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym • wzrastające zainteresowanie mieszkańców podnoszeniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej – w mniejszym zakresie finansowe, bardziej w postaci asystentury • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • incydentalne przejawy zainteresowania mieszkańców różnymi formami działalności wolontarystycznej

19. PODSUMOWANIE

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego obejmowała kilkanaście zagadnień i pozwoliła wskazać poniżej przedstawione obszary problemowe.

Zmiany demograficzne, problem starzenia się ludności

Powiat kluczborski charakteryzuje się stosunkowo niskim odsetkiem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, a zachodzące na jego terenie procesy demograficzne są coraz mniej korzystne. Od kilku lat notuje się ujemny przyrost naturalny, rośnie liczba osób w najstarszej grupie wiekowej i zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga w coraz większym zakresie dostosowywania do potrzeb osób starszych oferty usług społecznych, w tym pomocy materialnej i rzeczowej, usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz oferty spędzania czasu wolnego.

Ubóstwo i bezrobocie, problemy zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Powiat kluczborski charakteryzuje się, na tle województwa opolskiego i kraju, dość wysokim poziomem bezrobocia, które jest głównym, obok ubóstwa powodem

przyznawania pomocy społecznej. Oznacza to, że sporo rodzin z terenu powiatu nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz, że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego. Długotrwałe ubóstwo, czasem spowodowane bezrobociem, niekiedy trudną do przezwyciężenia życiową bezradnością, wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Ograniczone możliwości zaspokojenia potrzeb powodują drastyczny spadek poziomu życia rodziny i mogą prowadzić do powstawania następnych niekorzystnych zjawisk: bezradności, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, osłabienia więzi rodzinnych czy nawet przestępczości. Szczególne niepokojącym następstwem tego zjawiska jest dziedziczenie biedy.

Niepełnosprawność i długotrwałe choroby

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji, z którym mamy do czynienia w powiecie kluczborskim, może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na choroby i ryzyko niepełnosprawności. Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły problemy i ułatwiały funkcjonowanie osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, np. poprzez tworzenie wolontariatu, opieki wytchnieniowej, zapewnienia dostępu do usług medycznych, opiekuńczych, systematyczne likwidowanie barier, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób, do aktywnego udziału w życiu społecznym.

Łagodzeniem problemów związanych z występowaniem ubóstwa, bezrobocia, bezradności życiowej czy długotrwałych chorób zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące na poziomie gminnym, ale konieczne jest ich metodyczne i merytoryczne wsparcie w tych działaniach.

Odrębna kategoria problemów to te, które mieszkańcy postrzegają jako najbardziej odczuwane w powiecie. Na podstawie wypowiedzi udzielonych w badaniu ankietowym, można stwierdzić, że istotnym problemem w powiecie jest alkoholizm i dysfunkcje, jakie powoduje w rodzinach i sferze społecznej. Mieszkańcy oczekują skutecznego przeciwdziałania w tym zakresie, m.in. poprzez ograniczenie dostępności napojów alkoholowych. Z badania ankietowego wynika, iż głównym obszarem problemowym, który wymaga podjęcia lub zintensyfikowania prowadzonych działań jest ochrona zdrowia. Niewystarczający dostęp do opieki

medycznej, w tym specjalistycznej, znacząco wpływa na funkcjonowanie rodzin i obniża jakość życia mieszkańców.

Rodzina, sytuacja dziecka

Analiza sytuacji rodzin mieszkających w powiecie kluczborskim wykazała, że do problemów, z którymi się zmagają, należą także problemy wynikające z bezradności opiekuńczo-wychowawczej i potrzeby ochrony macierzyństwa.

Jeśli chodzi o sytuację dzieci i młodzieży, grupie tej często doskwiera ograniczona liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym ciekawych zajęć pozalekcyjnych oraz niedostosowanie tej oferty do potrzeb i oczekiwań młodych ludzi i ich rodziców, co szczególnie widoczne jest w czasach, gdy nowe technologie wymuszają coraz szybsze zmiany w stylu życia. Na sytuację dziecka w powiecie rzutują problemy, z którymi zmagają się rodziny, tj. dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze, ubóstwo i uzależnienia.

W działaniach samorządu powiatu kluczborskiego szczególne znaczenie powinny mieć również inicjatywy zapewniające bezpieczeństwo i dobro dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca, na instytucjonalną w postaci placówek opiekuńczo-wychowawczych (domy dziecka

Aktywność społeczna i obywatelska

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnych społeczności wpływa kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz jakość kadr i służb pomocowych. Samorząd powiatu kluczborskiego powinien nadal rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Duża liczba organizacji pozarządowych w powiecie powinna być równoznaczna z jakością działania tego sektora i przynosić wymierne efekty w podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Współpraca z samorządem i instytucjami działającymi w powiecie jest do tego celu niezbędna.

Nie należy równocześnie zapominać o dalszej profesjonalizacji służb publicznych, a w szczególności pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej, którzy powinni stać się liderami i animatorami rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Szkolenia, rozwój zawodowy i zwiększone nakłady na służby społeczne powinny zaowocować zwiększoną efektywnością zawieranych kontraktów socjalnych, programowanych

i realizowanych projektów, m.in. także przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

III. PROJEKTOWANE CELE I DZIAŁANIA

1. WIZJA I MISJA

Diagnoza problemów społecznych, wyniki badań ankietowych oraz analizy SWOT pozwoliły na opracowanie założeń polityki Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Powiat Kluczborski zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych oraz stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia mieszkańców powiatu poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

Wytyczone cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.			
cel operacyjny 1	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
<p>Pomoc rodzinom i zapobieganie kryzysom rodziny, zapewnienie opieki dzieciom jej pozbawionym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom rodzin bądź rozwiązywaniu ich we wczesnym stadium. 2. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej. 3. Zapewnienie rodzinom i dzieciom dostępu do specjalistycznego poradnictwa (w szczególności, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego). 4. Podejmowanie inicjatyw wspierających osoby samotnie wychowujące dzieci oraz rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi. 5. Zaopatrzenie w pomoce ułatwiające dzieciom z niepełnosprawnościami normalne funkcjonowanie w społeczeństwie (w sprzęt 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych - liczba zrealizowanych działań o charakterze informacyjnym - liczba rodzin zastępczych - liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej - liczba dzieci objętych wsparciem specjalistycznym - liczba dzieci z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze).</p> <p>6. Podejmowanie działań w celu tworzenia lokali socjalnych i mieszkań chronionych na terenie powiatu.</p> <p>7. Propagowanie w powiecie tworzenia organizacji zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży i współpraca z organizacjami promującymi rodzinne formy opieki zastępczej.</p>		
cel operacyjny 2	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Wspieranie dzieci i młodzieży w procesie kształcenia i wszechstronnym rozwoju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych na terenie powiatu. 2. Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół i dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy. 3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 4. Współpraca z gminami powiatu w zakresie rozwijania sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pedagogiczna - liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży - liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego 	działania ciągłe

	<p>5. Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz poszerzanie oferty zajęć pozaszkolnych</p> <p>6. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w powiecie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.</p>	- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych	
cel operacyjny 3.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze	<p>1. Przyznawanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pomocy, w tym pieniężnej, na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, rzeczowej na zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.</p> <p>2. Udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pomocy w uzyskaniu</p>	<p>- liczba usamodzielnionych wychowanków objętych pracą socjalną, wsparciem pieniężnym i rzeczowym, pomocą w uzyskaniu mieszkania oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną</p> <p>- liczba osób</p>	działania ciągłe

	<p>zatrudnienia.</p> <p>3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z dziećmi usamodzielnianymi oraz zapewnienie im dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.</p> <p>4. Podejmowanie współpracy z samorządami gminnymi w celu tworzenia mieszkań chronionych dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.</p>	<p>usamodzielnionych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu zatrudnienia</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba dostępnych mieszkań chronionych 	
cel operacyjny 4.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	<p>1. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Zapewnienie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.</p> <p>4. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych szkoleń i konferencji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie - liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych, edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie 	działania ciągłe

	<p>korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>5. Promowanie właściwych postaw społecznych, ważnych dla przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu, narkomanii, przestępczości i eliminowaniu skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>6. Wspieranie i rozwój ruchów samopomocowych i grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, którym zapewniono schronienie - liczba osób/rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie przemocą w rodzinie, którym udzielono wsparcia psychologicznego i prawnego - liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy 	
--	--	---	--

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, placówki przedszkolne i oświatowe, żłobki, placówki kulturalne,	Budżet samorządowy, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki Państwowego

<p>Pedagogiczna, inne jednostki organizacyjne powiatu.</p>	<p>jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, gminne zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.</p>	<p>Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.</p>
--	--	---

CEL STRATEGICZNY 2. OGRANICZANIE ZJAWISKA BEZROBOCIA W POWIECIE.			
cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
<p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, promocja przedsiębiorczości i ekonomii społecznej.</p>	<p>1. Monitorowanie zjawiska bezrobocia w powiecie. 2. Zmniejszanie skutków bezrobocia i ubóstwa poprzez przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych w powiecie, w tym liczba kobiet - liczba osób długotrwale bezrobotnych - liczba bezrobotnych 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>3. Opracowanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.</p> <p>4. Udzielanie przez pomocy i wsparcia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia i zdobyciu nowych kwalifikacji z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy.</p> <p>5. Organizowanie i finansowanie szkoleń osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.</p> <p>6. Kontynuowanie przez Powiatowy Urząd Pracy współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.</p>	<p>z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba miejsc pracy objętych refundacją kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy - liczba szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy - liczba osób bezrobotnych objętych szkoleniami - liczba staży zawodowych - liczba osób objętych programami celowymi i osłonowymi - liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu - liczba nowych miejsc pracy na terenie powiatu 	
--	--	---	--

	<p>7. Realizacja lub współdziałanie w realizacji programów celowych i osłonowych na rzecz zagrożonych i dotkniętych bezrobociem i ubóstwem.</p> <p>8. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów ekonomii społecznej - liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej 	
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. 2. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych. 3. Współpraca z pracodawcami z terenu powiatu w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 4. dofinansowania np. rozpoczęcia działalności gospodarczej i pomoc w trakcie jej prowadzenia oraz inne formy finansowego wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowo utworzonych i wyposażonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych - liczba osób niepełnosprawnych objętych różnymi formami aktywizacji zawodowej - liczba staży zawodowych finansowanych ze środków PFRON-u lub z Funduszu Pracy 	działania ciągłe

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd i Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy i inne jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, placówki oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe.	Budżet samorządowy, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I POMOC OSOBOM STARSZYM ORAZ NIEPEŁNOSPRAWNYM.

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w powiecie. 2. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców powiatu, - liczba osób objętych ofertą klubów seniora i domów 	działania ciągłe

	<p>3. Tworzenie mieszkań (m.in. chronionych, opieki wytchnieniowej) dla osób niepełnosprawnych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Realizacja projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych oraz niepełnosprawnych, w tym współfinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>5. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w tym w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej.</p> <p>6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z Kościołem.</p>	<p>dziennego pobytu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się - liczba ośrodków wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych - liczba osób objętych pomocą w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej - liczba opracowanych i zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych 	
--	---	---	--

cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i liczby osób niepełnosprawnych w powiecie. 2. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty usług rehabilitacyjnych w powiecie. 3. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością w powiecie - liczba osób objętych dofinansowaniem na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych - liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych 	działania ciągłe

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół Orzekania	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy, budżet wojewódzki, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej,

o Niepełnosprawności, inne jednostki organizacyjne powiatu.		inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	--	---

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW POWIATU.			
cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom. 2. Podejmowanie przez jednostki powiatowe współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 3. Zapewnienie mieszkańcom powiatu bezpieczeństwa w tym bezpieczeństwa na drodze. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań profilaktyczno-edukacyjnych - liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym z udziałem nieletnich - liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu 	działania ciągłe

CEL STRATEGICZNY 5. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA I OCHRONA ZDROWIA.

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Promocja zdrowia i rozwój opieki medycznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia. 2. Podejmowanie działań służących zwiększeniu aktywności fizycznej mieszkańców powiatu. 3. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców powiatu. 4. Dbalność o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców powiatu. 5. Rozwijanie i unowocześnianie bazy leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba mieszkańców objętych działaniami - liczba i rodzaj inwestycji służących poprawie ochrony środowiska w powiecie, - liczba i rodzaj inwestycji w zakresie unowocześniania i poprawy funkcjonowania ochrony zdrowia mieszkańców powiatu 	działania ciągłe

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, placówki przedszkolne i oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-	Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej,

	rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	inne programy i granty, sponsorzy indywidualni.
--	---	---

CEL STRATEGICZNY 6. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji.. 2. Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów i programów służących	- liczba zorganizowanych szkoleń dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu - liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów	działania ciągłe

	<p>podniesieniu jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej.</p> <p>3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.</p> <p>5. Rozwój współpracy w zakresie realizowania zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych z jednostkami funkcjonującymi na terenie powiatu, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.</p>	<p>podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych</p> <p>- liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym</p>	
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne powiatu.</p> <p>2. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań.</p> <p>3. Zwiększenie wsparcia merytorycznego</p>	<p>- liczba i rodzaj podjętych działań służących aktywizacji społecznej mieszkańców, powiatu w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych</p>	działania ciągłe

	<p>dla organizacji pozarządowych i społecznych.</p> <p>4. Rozwój wolontariatu.</p> <p>5. Promocja i wspieranie aktywności i współpracy środowisk lokalnych, gospodarczych, pozarządowych i samorządowych na rzecz rozwoju społecznego.</p> <p>6. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd powiatu zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>- liczba wspieranych przez samorząd organizacji pozarządowych</p>	
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 6. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu.	Placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, zapewniający różnorodne formy pomocy. Wspiera on także osoby usamodzielniane. Efektem realizacji działań powinien być również sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.
CEL STRATEGICZNY 2. OGRANICZANIE ZJAWISKA BEZROBOCIA W POWIECIE.	Wzrost liczby osób zaktywizowanych.. Wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Podniesienie jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy.
CEL STRATEGICZNY 3. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I POMOC OSOBOM STARSZYM ORAZ NIEPEŁNOSPRAWNYM.	Zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług. Ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia. Zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW.	Zmniejszenie zagrożenia przestępczością, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.
CEL STRATEGICZNY 5.	Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu, sprawniej

PROFILAKTYKA ZDROWOTNA I OCHRONA ZDROWIA	funkcjonujący system ochrony zdrowia mieszkańców powiatu.
CEL STRATEGICZNY 6. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO	Podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej i jakości świadczonych usług. Zróżnicowane formy współpracy z silniejszym sektorem pozarządowym. Większa aktywność społeczna mieszkańców powiatu, wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030 przyjęto za punkt wyjścia poziom wydatków Powiatu w roku 2021, który wyniósł 57 596 075,82 zł (w działach klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, 921 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, 926 – kultura fizyczna).

Przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie, należy zakładać, iż w następnych latach nakłady na realizację strategii będą podobnie się kształtowały. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

Każdy podmiot z terenu powiatu będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu powiatu, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet powiatu, budżet województwa, budżet państwa i środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej Powiatu Kluczborskiego.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na obserwacji i kontroli procesów i zjawisk zapisanych w strategii dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół monitorujący strategię, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Zasady działania zespołu zostały określone Zarządzeniem Nr OR.20.37.2020 Starosty kluczborskiego z dnia 15.10.2020 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Spraw Opracowania oraz Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030.

Zespół monitorujący będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych, a dane zebrane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, która w swych założeniach jest dokumentem otwartym, w związku z powyższym, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, po dokonaniu ewentualnych działań korygujących będzie mogła podlegać modyfikacjom.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane wskaźniki realizacji celów strategicznych. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, wizja, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm powiatu, nie tylko jego tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd powiatu, jego jednostki organizacyjne, ale także partnerów.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia koronawirusa COVID-19, z którą mieliśmy i nadal mamy do czynienia w ostatnich latach, spowodowała i może jeszcze spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie Powiatu Kluczborskiego. Trudno również przewidywać skutki kryzysu gospodarczego wywołanego konfliktem zbrojnym w Ukrainie.

Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;

- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących powiat;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobociu, pomocy społecznej i kwestii problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy baczniej monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować działania do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców powiatu.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Powiatowy program działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Program współpracy Powiatu Kluczborskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być również realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia mieszkańców powiatu.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym i niższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w powiecie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Podział administracyjny powiatu na koniec 2021 r.	16
Tabela 4. Ludność w poszczególnych gminach powiatu na koniec 2021 roku	18
Tabela 5. Struktura wiekowa ludności poszczególnych gmin powiatu w 2021 r.	18
Tabela 6. Struktura wiekowa ludności powiatu w latach 2019-2021	18
Tabela 7. Ruch naturalny ludności powiatu w latach 2019-2021	19
Tabela 8. Ruch migracyjny ludności powiatu w latach 2019-2021	19
Tabela 9. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki	20
Tabela 10. Bezrobotni w powiecie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2019-2021	21
Tabela 11. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2019-2021	22
Tabela 12. Placówki wychowawcze i oświatowe na terenie powiatu.	23
Tabela 13. Przestępstwa odnotowane w powiecie w latach 2019-2021	29
Tabela 14. . Przestępstwa odnotowane w gminach powiatu w latach 2019-2021	30
Tabela 15. Stan zatrudnienia w Ośrodkach Pomocy Społecznej w powiecie na koniec 2021 r.	31
Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej na pomoc społeczną w 2021 r.	32
Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminach powiatu w 2021 r.	32
Tabela 18. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu w 2020 r.	33
Tabela 19. Osoby przebywające i oczekujące na umieszczenie w DPS w latach 2019-2021	36
Tabela 20. Rodziny zastępcze w powiecie w latach 2019-2021	37
Tabela 21. Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie w latach 2019-2021	37
Tabela 22. Dzieci pochodzące z terenu powiatu umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej	38
Tabela 23. Dzieci usamodzielnione w powiecie w latach 2019-2021	39
Tabela 24. Formy pomocy udzielanej dzieciom usamodzielnionym	39
Tabela 25. Środki finansowe przeznaczone na pomoc dzieciom usamodzielnionym	39
Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną	40
Tabela 27. Świadczenia z powodu niepełnosprawności przyznane w gminach powiatu w 2021 r.	41
Tabela 28. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2019-2021	41
Tabela 29. Beneficjenci różnych form rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021	42
Tabela 30. Środki finansowe przeznaczone na różne formy rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021	42
Tabela 31. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności powiatu w latach 2019-2021	46
Tabela 32. Udział kobiet w liczbie ludności powiatu w latach 2019-2021	52
Tabela 33. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w powiecie w latach 2019-2021	52
Wykres 1. Jaka jest według Pani/Pana jakość i adekwatność do potrzeb oferty edukacyjnej szkół w powiecie?	24
Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę spędzania czasu wolnego adresowaną do rodzin, dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu?	28
Wykres 3. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	30
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane na terenie powiatu?	45

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób starszych realizowane na terenie powiatu?	47
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska Pani/Pana zdaniem najbardziej uwidaczniają się w powiecie?	49
Wykres 7. W którym z poniżej wskazanych obszarów należałoby zintensyfikować bądź podjąć działania na terenie powiatu w celu poprawy jakości życia mieszkańców?	50
Wykres 8. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem społeczny na terenie powiatu?	51
Wykres 9. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu?	51
Wykres 10. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?	53
Wykres 11. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	53
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej?	54
Wykres 13. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w powiecie lub o nich słyszała/ słyszał?	54
Wykres 14. Czy Panią/Pana lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?	55
Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w powiecie?	55
Wykres 16. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w powiecie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	56

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kluczborskiego na lata 2023-2030 jest dokumentem szczególnym, gdyż zawiera założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, ale też bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w skład powiatu i prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego. Została opracowana na podstawie diagnozy społecznej w zakresie bezrobocia, opieki nad dzieckiem i rodziną, a także niepełnosprawności i długotrwałej choroby. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy powiatu oraz eksperci.

Projekt Strategii był przedmiotem konsultacji społecznych. Przyjęcie treści Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przez Radę Powiatu służyć będzie wypracowaniu właściwych dla powiatu kluczborskiego systemów wsparcia uruchomionych w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza ich własne środki, możliwości i uprawnienia.